

Муыве эмбуртомас, ӧтутчой!

Нобдинса Виттор.

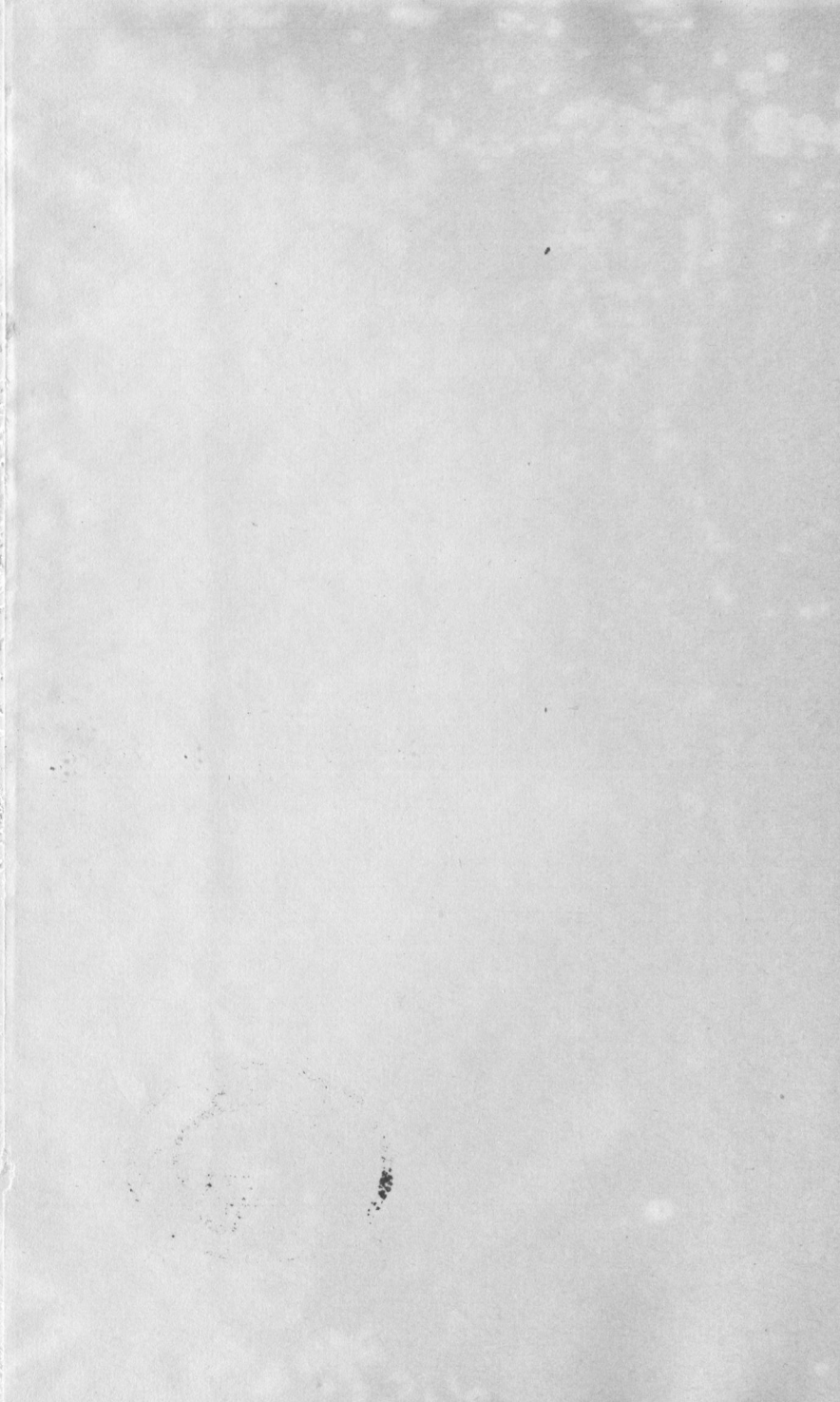
(В. А. Савин).

Сылан-
лыӊданжае.

(Сборник стихотворений).

1924 во.
Комі жыз тодан ин.
Сыктыкын кар.

Мувыв ембуртѳмјас, ѳтувтчѳј!

Њѳбѳнса Вѳттор.

(В. А. Савин).

Сылан-лыѳѳанјас.

(Сборник стихотворений).

1924 во.

Комі ѳга лѳан ѳн.

Сыктывѳн кар.

Њобѣнса Віттор.

I.

Чуксагöм.

Г ö р д з в ö н .

Тöварыш! Те кылан, кыз корö
Мича слава вылö ыжыд звөн;
Те кылан-он кущöма горзö
Гөлöс муса жöзлөн, вокјаслөн?

Четчы, тöварыш, да палöдчы,
Ассыд вöлатö дорјыны лөгöдчы:
Льок жöз мијанö матыгтчö,
Муса чужан-му богтны көсјыгö...

Тöварыш! Вај китö да мунам зик пыр,
Ог виқöдлö бөрö, ынöм ог видчыгö,—
Мунам öдјöжык, көни кигö
Муса вокјаслөн шорөн пöе вiр...

Мунам да шуам врагјаслы:
„Ог сетö, ог сетö ассыным вöлаöс,
Ог сетö тiјанлы-понјаслы
дона, муса, вöльнöј олöмöс“!

Секi, кор вöтлам асланым муыг
Врагјасöс-понјасöс, став омöль чукöрöс,
Секi, мајбыр, југыд кыа петас вылыг,
Југыд шондi гажöдас мијанлыг олöм-вылöмöс.

Тöварыш, те кылан кыз корö
Ыжыд слава-вылö гөрд звөн.

1918 воö, август 17-д лунö.

Ы ж ы д б ө р д ө м.

Мича рајөј, шонди банөј,
 Муса Украинаөј!
 Мыј-нө текөд, со коңөрөј,
 Вөчө пан Скоропадскөј?

Көн-нө тенад вольнөј олөм,
 Кытчө сижө пышјөма?
 Шуда луныд, чөскыд узөм
 Кытчө теыг зөбгөма?

Мыјла-нө те асгыд јөзтө
 Гөлөм дингыд јөткыштін?
 Кодлы сетан пијанјастө,
 Мыјла најөс быртөдін?

„Оз-нын воы, муса јөзөј,
 Кокнид олөм мијанлы.

Оз-нын лолы, бур вокјасөј,
 долыд пөра некодлы.

Зескыд, сөкыд олөм лоі—
 Неқытчө і пышјыны!

Војсаң-кө ескө төлыс лоө
 Поçө-на нафејтчыны;

Бур јөз, гашкө, кыçкө-мыјкө
 Вермасны-на мездыны.

Оз-кө дорјө—Скоропадскөј
 Ловјөн пондас нылавны“...

Тази став јөз Украинаын
 Гырыг гинваөн бөрдөны,
 Скоропадскөј румка винаөн
 Көсјө најөс гажөдны...

Гажа оз ло коңөрјаслы,—

Воçвыв поçө виставны:

Тажө вина јуысјаслы

Шогөн лоө палавны.

Сы-понда, ферт, „ыжыд Гетман“
 Кабакјас бөр восталө,
 Мед став јөзыс ылалөмөн
 Сулејажас босталө.

А сек кості аслыс-вылө
 Влагтсө јона крепитас,
 Медем јөзлөн оз ло выныс
 Кутны „револутсіјас“,
 Медем најө оз кыпөдлө
 „Гетман“ вылө јурјассө...
 Гашкө-ј мөдтор (коді төдө?)
 Сылы мыжкө думайтсө,—
 Зік прөста-нө, ферт, ез пукты
 Кабак вылө фенга јон.
 Закон вөчіс,—кырым пуктіс—
 „Го Һельамын віт мілльон“.

18 авг. 1918 воө.

Ч о л ө м.

(Ко дню 1-й годовщины Октябрьской Революции).

Чолөм теныд, муса вөла!
 Чолөм, југыд шонді!
 Ужалыс јөз да гөль јөз,
 Вунөд асгыд шогтө:
 Талун ыжыд пражык лун,
 Вежа вөла ловчыс;
 Гөрд плаг улө лок да сувт,
 Нынөмыс ен повчы.
 Гөкыд пөра колө бөрө,
 долыд олөм—воңын...
 Озыр јөзлөн бырө вын,
 Лысва-моз гож воңын...
 Уна сінва, уна-ј вір,
 Нем-чөж гөль морт кістіс,—
 Вөліс локтө оландыр,
 Кор важ олөм кістіс,

Озыр jözös лiчкiс...
 Воча сувтыс, кеж!
 Воқö, воқö знамја нуам:
 Вынjör гöллý сетчас!
 Регыд паныд ставмувылын
 Ужалыс jöz четчас.

1918-d воö.

K o d i ?

Kod страдаjтiс воыг-воö,
 Ез тöд некор долыд олöм,
 Чöскыд ун,
 Гажа лун,
 Шоныд горт?..

—Коңör морт.

Kod термагiс jугыд воқö,
 Göd пемыдыс шондi воқö,
 Ез тöд ун,
 Гажа лун,
 Шоныд горт?..

—Коңör морт.

Kodí нем-чöж чорыд кiнас
 Вердiс наңөн став jöz-мiрöс,
 Ез тöд ун,
 Гажа лун,
 Шоныд горт?..

—Коңör морт.

Kod неважөн озыр jözлыс
 Аслас рамөн торкны ез лыгт
 Чöскыд ун,
 Гажа лун,
 Шоныд горт?..

—Коңör морт.

Кодлы (өні) петіс југыд кыа?
 Код бур олөм өні кыө:
 Чөскыд ун,
 Гажа лун,
 Шоныд горт?

—Коңөр морт.

1919-d воө.

М о д ы г.

Коркө (во сө-мыгты) выль олыг быдмас,
 Овмөдчас му-вылын бура да гажа;
 Коркө сек, уж костын, гижөдыг лыфдас,
 Кущөма овлөмаг му-вылын важөн...

Шензыны кутас сек, бергөдчас јурыс:—
 „Абу-жө кужлөмаг лөгыда овны,
 Тышөн да когөн пыр коргөмаг бурөс,
 Мыжыгкө налы век лолөма повны...“

Уна ва визувтас, уна тор вежгас,
 Уна тор выль мортлы кажитчас төдтөм.
 Мувывса олөмыд воғө пыр вешјас—
 Важ-јылыг казтылөм колө, кыз вөтөн...

Ен казтыв важ-јөзөс, выль олыг, локөн
 (Мед најө долыда учасны гуын!)—
 Најөс лыфды пыр ыжыд бур вокөн:
 На-куза петіс став красујтчөм муын!

Њобдинса Віттор.

7-d лунө сенъ. 1919-d воө.

М ы ı к е р н ы.

Јѳгылѳн, ѳукырѳн пыр-на мї олам,
Чепѳсјѳм воѳѳ мї егѳ-на тѳдлѳ,
Вїдчыгам пыр-на мї кодганкѳ „чолѳм“,
Аслыным шуд дорны кутчїсны полам.
Кытыг-нѳ, бур јѳзѳј, бур олѳм тѳдны?

Агнымѳс пыр-на мї раѳејтам јона;
Ставным-на вїѳѳдам мѳд вылѳ ѳокѳн,
ѳѳїным мѳднымѳс ог лыѳѳѳј вокѳн,
(Кыѳ егкѳ конјыштны, талыштны кокѳн),
Абу-мѳј, вокјасѳј, вокјасным дѳна?

Сѳветскѳј власт-вылѳ букушѳн дувгам:
Сыган-пѳ вїдчыгны мїјанлы ѳїнѳм.
Ог тѳдѳ кодарѳ агным мї сувтам.
Шатлагам, быѳѳѳнѳг вѳснїѳїк туган,
Ог кужѳ овны мї ужалыг ѳїмѳн.

Кылам-кѳ „комуѳїст“, ѳдјѳжык пышјам,
Морт-пыѳѳї најѳѳс огѳ мї пунктѳ:
„Најѳ-пѳ омѳљјас, сѳмын морт кыша.“
Огѳ век адѳѳ мї (вїѳѳдам дыша)
Кодї бур олѳм да вегкыд туж кутѳ.

Пескылтчѳј, вокјасѳј, кокјылѳ сувтѳј,
Шеныштѳ, шыбытѳ ѳок олѳм ылѳ!
Топыда крепыда шуднытѳ кутѳ;
„Комуѳїзм“ му вылын олас мед кувтѳг,
Гѳрд југѳр сылѳн мед кыптѳ пыр вылѳ!

Кодї-нѳ, вокјасѳј, мїјанлы гетас,
Сѳветскеј власт-кынзї, кокнїджык олѳм?
Вокјасѳј, вокјасѳј, ѳїнваныд петас,
Озыр да нарѳтыг јурсѳ-кѳ лептас.
Пѳдтыны, бырѳдны најѳѳс колѳ!

Сѳкыд, ѳерт, вокјасѳј мыргыны ѳнї:
Ебѳсјас бырѳма, уна тор абу.
Еновтѳ, вунѳдѳ став шогјас ѳнї!
Регыд-ѳїн помагас! Орјасѳ сѳныс
Озырлѳн, раѳѳѳ-ѳїн сылѳн пеж кабыр.

Чорзөддө гөлөмјас, өтвылыг мунө
 Мездыны гөл јөзөс-воқјасөс везјыг:
 Медбөрја, медаждыд тыш вылө мунө!
 Озыр да нартытыг му-пыр мед мунө?
 Сарство мед лоө век ужалыз јөзыг.

1919 воө, јуль 31-д лунө.

Југыдлань.

Гинтөм гутјас-моз ми олам,
 Огө төддө југыд туж:
 Гинјас вогтны пыр ми полам,
 Пыр ми важ-моз виқам жуј.
 даг бур вылө ставным горшөс,
 даг бур вылө быдөн рад:
 Быдтор бытто воас гортөз,
 Быдтор лоө коркө кад.
 Абу сізі, муса воқјас,
 Јенгань нинөмтор оз уг.
 Оз-кө ветлы аслад кокјас,
 Јөзлөн кокыд оз-нын суз
 Мыј ми төдам, мыј ми кужам?
 Кызі олам комі јоз?
 Мукөдлаын олөм кущөм?
 Көні олө кущөм јөз?
 Көн мыј вөчгө землапагта,
 Көні буржык олан-ног?
 Кущөм самөн, кущөм влагтөн
 Овны долыд либө шог?..
 Пемыд олөм колө вежны,
 Колө вогтны гин да јур:
 Сек ог кутө бокө кежны,
 Адқам агным мыј медбур.
 Сізі, воқјас, зіла колө
 Пөдтыны лок олан-ног.

Велөдчөмыг енө полө:
 Уна төдөм—абу шог.
 Секі олөм лоө долыд,
 Секі һекод-һын оз јөрт.
 Мед-жө мывкыд лоө чорыд,
 Кущөм чорыд уклад—көрт!

1920-d воө.

1917—октаб—1920.

Кујим во-һин тырі,
 Сөветскеј влагт олө.
 Регыд озыр бырө,
 Бырө гөкыд олөм.
 Уна рөскыд пөра
 Кујим воөн төдлім.
 Колам локсө бөрө,
 Мед-һин оз во мөфыг.
 Қожмөд Октаб бөрын
 Мед-һин пукгас олөм.
 Мед-һин војтыр шөрын
 Бырө когө волөм!

Тажө Октаб вајө
 Јөзлы гажа лунјас—
 Мед-жө јурө кајө
 Гөльлы долыд думјас!
 Мед көт гөкыд вөлі—
 Виқөдам ми воқө,
 Мырғым ыжыд вөла
 Пагкөдам,—ог муқө.
 Мед көт олим шогөн,
 Октаб оз вун гөллөн:
 Октаб—мијан шонди,
 Октаб—југыд вөла.

1920-d воө.

Ем-кө шог, ем і мог.

Сізім во-һин војна кысгө,
 Пөг вір киггө.
 Озыр сувтіс гөльлы паныд,
 Војна паніс.
 Муыс тырө гінва шорөн,
 Ыжыд шогөн.
 Ембур чінө крегтаналөн,
 Гөкыд налы.

Мед бур вергтö јöзыс ылын—
 Војна вылын.
 Голь јöз-вöсна најö сені
 Сулалöны.
 Гöль јöз-вöсна, мiјан-вöсна,
 Вöля-вöсна.
 дыр мi олим эескыд кыщын,
 Би чеп пыщкын.
 Колчак воліс асыввыван—
 Оз-нын кывгы.
 Лунган воліс сар—фенікін,
 Абу некөн.
 Војтöв вайліс लोक Орловöс,
 Ез ну ловсö.
 Уна врагöс гөрд рос чышкіс
 Роч му пыщкыс.
 Мукödjаскöд артмim бурөн,
 Бурөн—мiрөн.
 Мiјан öнi öтi враг ем—
 Барон Врангель.
 Лунвыв сарство көсјö бостны,
 Ембур бостны:
 Огö сетö сылы олөм,
 Вiны колö!
 Гöль јöз пiјан—гөрд салдатјас,
 Пiјас-баѳјас,
 Ставныд сувтöј Врангель воча,
 Пуг-паг вöчöј!
 Секi кутам бура овны—
 Ödjö содны.
 Јешщö менам ыжыд мог ем:
 Гö јенмогөн,
 Кынмыгјаслы, окоп пыщкö,
 Пазкөм ыстö!
 Көзыд төлын енö кынтö,
 Воэöс мынтö!
 Шонтöј налыс, чојјас-вокјас,
 Кiјас-кокјас!

Г а ж а С а д.

(Сыланкы в посны чельадлөн; бывгё „Смело товарищи в ногу“-моз).

Ödjöжык Садjö ми мунам,
Чукөрөн овны зев бур!
Бат-мамлы чельад ми шуам:
„Гажажык олём оз гур!“

Быдмыны гажтём зев гортад:
Сылём ни ворсём оз мун.
Өни ми Саджын пыр ворсам,
Ок, кущём гажа быд лун!

Гортыг ми Садjö пыр пышжам,
Міжанлы гортын пыр шог.
Саджын ми пукбывтөг ышмам—
Велөдчам ворсны быд-ног.

Ставным ми—ужалыг піжан,—
Міжанөс јөртны оз поф;
Быдтор ми вөчам ас кіөн
Кокһида, гажөдчиг-моз.

Быдтортө вөчалам сожыг,
Рісујтчам, мојдагам ми:
Былам да гажөдчам војөз,
Ворсігөн оз музлы кі.

Кабала кудјас ми кыам,
Вундалам быдгама бас.
Мачагам, котралам, гыам,
Гажөдчам ми уна час.

Вунлөны Саджын бат-мамјас,
Ніняөмыг гажным оз быр.
Мыскалам тагтіјас, паңјас
Агным ми, чельадјас, пыр.

Пукгам ми, чельадјас, сојны,
Тырмас сек быдөнлы уж.
Пач дорыг сојантор вајны
Кокјасным міжан оз муз.

Мажбырөҗ, гажа-жө олөм!
 Мажбырөҗ, гажа-жө кад!
 Нөкор оз вун Садҗө волөм,
 Нөкор оз вун „гажа Сад!“

1920 воө декаб 24 лунө.

Гөлөм ғылөм.

Унаыҗ ме ывлывлі,
 Јөзсаң „аҗтө!“ кывлывлі;
 Пөлянөн моз чіпсага,
 Јөз сөлөмө чуксага
 . Комі ыланкывјөн.

Менам сеццөм олан ног,
 Овлө гажа, овлө шог.
 Гажа-дырҗі—ворсышта,
 Гаж-кө бырө—шогсышта
 Комі ыланкывјөн.

Со-мажбырөҗ олөмөҗ,
 Гажа муын зольгөмөҗ!
 Пөрысма-кө—лаңтышта,
 Олөм жалөн каҗтышта
 Комі ыланкывјөн.

Ғылөм менам оз на быр,
 Кувтөз кута ывны пыр:
 Комі јөзөс гажөда,
 Шогсө налыҗ палөда
 Комі ыланкывјөн.

Кор ме ыла—воггө јур,
 Пыр ме ыла, мыҗ мед бур:
 Люка олөм „вуштышта“,
 Бура олөм ошкышта
 Комі ыланкывјөн.

Кывзө, бур јөз, ғылөмсө,
 Став олөмсө ылөмсө:
 Олө пыр бур сөлөмөн,
 Нем кольлалө ылөмөн,
 Комі ыланкывјөн!

Ыт ва-дырји.

Төвбыд Коми војтыр
 Бөрын јона пессис,
 Ез төдлы бур ојбыр —
 Сортовка кер лејис.

Гажа тулыс локтас,
 Муртса-на ји вөрчө —
 Јујас дорын зіла
 Пурјалө-нын вөрсө.

Гажа тулыс воас,
 Воссаласны јујас.
 Јујас куға помтөг
 Мөдөдчасны пурјас.

Тувсов ваыд пагкыд, —
 Бергөдчөны јурјас.
 Лун і еој ју пагта
 Шывгөны кер пурјас

„Гырыг пагкыд пурјас,
 Кытчө-нө ті кывтад?
 Кодлы нуад вөрсө?
 Вісталөј! А? Кылад?

„Кардорөз, ми мөдим,
 Нимкод-пырыг мунам,
 Вөр-пыдфыд регыд
 Ембур воас уна.

Заграніча вајас
 Роч муө, мыј колө,
 Сөкыд, эескыд олөм
 Регыд бөрө колө.

Војна-вөсна мијан
 Роч му јона гөльміс,
 Сізім воөн чірсіс
 Ембурсө бур јөзлыг.

Өні лок јөз улыг
 Ужалыг јөз петіс,
 Гөрд арміја вөла
 Аслас вынөн перјіс.

Сөгсә нуам вöрсö
 Пабрик-завод ломтны,
 Щöщ көрттујјас мијан
 Нөкор мед оз сувтны“ ..

Ужалөј-жө бура,
 Кылөдөј став вöрсö,
 Вөр-пыффыд төвар
 Ылі муыг вөрчө!
 Ужалөј-жө зіла,
 Тулысыд-өд матын,
 Оз-кө кылав вөрыд—
 Ставным воам матө!

Ужалөј-жө зіла,
 Тулысыд-өд жеңыд,
 Мед оз когмы вөрныд,
 Мыј ті төвбыд лезид!
 Ужалөј-жө бура,
 Кылөдөј вöрсö,
 Ембур доран інө
 Ыстөј татыг пессö.

дугдывтөг мед завод
 Ыргөн-чугун кістө,
 Машінајас вөчө,
 Крестаналы ыстө!
 Сувтлытөг мед көрттуј
 Быдтор јөзлы ваяө,
 Пабрик труба вывті
 Пыр мед сөд щын кајө.

став

В і т.

„Пөг вiртö пузöд, палöд оҗбыр,
Мед гөлөм öзjö бiйн-моз!“

(„Интернационал“).

Вiтыг-нын му
Шондi гөгөр гөгөртiс;
Вiт ғырыг куш¹⁾
Кыщовтiсны му-гөгөр.
Кушҗаскөд лебалiсны,
Тыв бордҗас вiдлалiсны,
Кывзiсны, велөдчiсны,
Лебан туж вiзөдiсны
Томжык лебачҗас—
Повтөм варышҗас.²⁾
— „Волас-на кад“, —
Горнiтiсны варышҗас:
„Кыпөдчам ми
Повтөм лебач-котырҗас,
Кушҗасыг вылөжык-на,
Лебҗам ми ылөжык-на!..“
Кушҗаслы варышҗаскөд
Суҗҗас гөд кырнышҗаскөд
Локыг куркiсны:
„Ставыс ештөма!“

Бергөдчө му
Шондi гөгөр сувтлытөг;
Лебөны век
Вына кушҗас шөйтчывтөг.
Җонмөны варышҗас,
Сөвмөны лебачҗас,—
Кушҗастөг вылітi
Щөщ најө шывгөны
Шудлаң, долыдлаң,
Җугыд шондiлаң.

1922-d воө.

1) Куш—орел.

2) Варыш—сокол.

Өнiя газет.

Кушöма му вылын олöмыс мунö,

Кöни мыj вöчöны,—

Та-жылыг вочасөн, пыр луныг-луно

Газетö лежöны.

Газетыд—рөмпöштан: тыдалö сетыг

Муывса олöмыс

Газетыд—жуортыг, бур мывкыд гетыг,

Олан-ног нуöдыг.

Газетыд—велöдыг, морттуjö воштыг,

Синжастö восталыг,

Лок олөм сивитыг, бур олөм ошкыг,

Вескыда висталыг.

Кывзöj-жö газетлыг висталөм торсö,

Радеjtöj газетлыг кыв!

дугдывтөг велөдчöj, жугыд туж корсöj,

Газет мед лок тор оз кыв!

1922-d воö.

Воҙ-на шoйтчыны.

(думяс).

Сөлөмсаһ гiа комi коммунарjаслы.

Сöкыд кад олам ми:

Муывса голь-вöсна

Пессам да тöждысам.

Выл олөм доригөн,

Выннымöс жалиттөг

Агнымöс вунöдам;

Жугыд туж пискöдам,

Весалам, шылöдам,

Воҙö пыр паскöдам;

Җоньвiзалун-вöсна—

Меддонатор-вöсна

Некор i думыштны.

Кватітчан—овгöма!
 Вынјöрыд когмöма,
 Став ужыд ештöма...
 Гöлöмыг тільгыгјас,
 Јöз-вöсна шоггыгјас,
 Регыд-тај олöны!
 Уна-нын гортјас ми
 Бур, дона јортјаслыг
 Му піö гуалім.
 — „Med,“ — шуам. Шогнымöс
 Гöлöмын лантöдам:
 Шогнад он пöсöбит!
 Med најö шojтчöны!
 Выл јöз-öд сувтасны
 Бур ужсö помавны.
 Ми, кытчöз ловјаöг,
 Музам көч углагам—
 Воэö пыр воглалам.
 Ем-на-кö вынјасным—
 Öнi, шуд доригөн
 Оз-на поч шojтчыны.
 Пемыд зев комi јöз:
 Сip-курыд шог-на пыр
 На гөгөр бергалö;
 Колö пыр чуксавны,
 Лок, пöгiб олöмыг
 Регыджык мездыны;
 Göd шогсö бырöдны,
 Велöдны, кыпöдны,
 Туж вылö вегкöдны;
 Муывса культура
 Öзjö мед на пыщкын,
 Јижö мед сölöмöз!
 Гашкö-нö мöдыгжык
 „Атӄö“-на мiжанлы
 Kodjаскö шуасны.

У ж ј ö з.

(„Частушкајас“).

Регыд бырö, регыд бырö
 Мiжан спекулатсiја:
 Став гöм-вылö пырыг пыр-жö
 Нöба облыгатсiја.

Мильионыд, мильионыд
 Оз-нын прöста öни луд:
 Тöвнад һантöг гöкыд овныд,—
 дагтöј-öни гоз-мöд пуд!

Мусук менгым сöлöм когтö,
 Мыкö ме вылö зев лөг.
 „Облыгатсiја-пö богта,
 Мынта сiјөн продналог.“

Микит гылö „Кiри-нари“,
 Кывжыс терыб, гöлöс јог.
 „Летчыв, Микит, Сыктыв карö,
 Облыгатсiјатö богт“.

1922-d воö.

В Е Н.

(Вöт-һигö вемöс).

Тöвнас-на ме коркö шули:
 „Колö, мiга, Комi мулы
 Генујаö делегат,
 Getöј кодлыкö мандат!..“

Микајлов сек шуiс менö.
 Мукöд воiсны пыр венö:
 „Оз-пö лезны тајöс ков—
 Прöста вошö сылөн лов!

Морттө віны сени дьрө?
 Секи гіжыг міжан бырө.
 „Пашістјас“ оз візны дыр,
 Шурскөбтасны пырыг-пыр..“
 Мунөм секи сізі-ј торкөіс,—
 Ег ме јона ескө шоггы:
 —„Часлөј, міса, волас лун—
 Асныд төдлад ог-кө мун!..“
 Талун муртса сінмөс вогті—
 Төдтөм інын?.. Әівө богтіс!
 Рочөн шуа: „Где-нө ја?“
 Кодкө шуіс: „Генуја!..“
 —„Ага!.. М-гы!.. Сізкө ладнө!
 Быдөн гөлөм менам радлө:
 Важөн колө төдны мем
 Қызі мунө тани вен?..“
 Генуја кар куза муна,
 Јөз сен ветлө вывті уна,—
 Ставыс ошкө,—го-мокогт,—
 Роч муыввса Сөвет влагт!
 Ыжыд керкаө кор пырі—
 Тајкө сафөј менам бырө:
 Аттө Әівө, јөзыс сен!
 Бөліс адзі ыжыд вен!..
 Первој копыртчі зев улө,
 Кодкө сащкіс жеқ ныр улө:
 „Ты-пө русскөј-өд, сінјорт?“
 А ме шуа: „Комі морт!“
 Сінмөс өчкіөн ме тупкі,
 Піқөспомө блок-нот пункті,
 Пельыс перјі карандаш...
 друг ме кыла: „Этот ваш?..“
 Кодкө четчіс сувтса бугыль,
 Быдөн менө богтіс жугыль.
 „Ты откуда вчалса, чорт?“—
 Шуө меным четчыс морт.
 Ме сек шуі: „Ег-ө сормы?“
 Оз төд некод комі сорні.

- Мөдпөв рочөн ме сказал:
 „Гашкө, миға, опоздал?“
 Ез шу мортыд сетчө һинөм,
 Сөмын југһитис лок сһнмөн:
 — „Конперентсја у нас!..“
 — „Сijö-j колө мөм как раз!..“
 — Ак-пө, што-пө, ме-пө Барта,
 Ныр вомад-пө ҙик пыр варта!
 Чорт возми-пө, сiҙ-һин мат—
 — Гашкө ти щөщ фельегат?!.“
 — „Ферт, ог прөста бергав татөн:
 Локти, другө, фельегатөн
 Коми мугаһ. Кывлин ен?
 Щөщ ме кута нуны вен!
 Ен зев ышһағ, миғтер Барту,
 Ен сiҙ ошкы ассыд карті:
 Пыр көф мутлујтан, прансуз,
 Оз во тенид көзыр туз!
 Прөста ме вылө те јортчан!
 Вај-жө пукгам лушщө ортчөн.
 Те-тај вывти вөлөм лок!
 Ме-өд болгыны ег лок!
 Мыј тан артмас---јурө суја,
 Сөгга гiжа „југыд тужө“:
 Миға, Паша, ыста, вот
 Тенид Генујајс отчот!“
 Ључки вiстали: кыз лоі,
 Мыјла ме щөщ татчө воі,
 Көни олө коми јөз.—
 Чужөм Бартулөн ҙик лөз.
 — Ак-пө, што за Коми олөм?
 Гудыртin-пө менгым сөлөм!
 Пофери-пө тенө, чорт!
 Ödjö бөр мун, коми морт!“
 — „Локтөма-кө мыј-һин керан?—
 Шуис сетчө јорт Чичерin:
 „Генујаныд оз-на быр!
 Лок-пө, Виттор, татчө пыр!“

Четчіс секі Пуанкарө:

„Мі-пө мунам Паріж карө,
Сегга Һинөм тојтны тан.

Көні менам чемодан?

Помаланныд таһнад Һикөз,
Сіз-Һин воштінныд-өд пікөз;
Јерманечкөд договор,
Өні бара заговор!“

— „дугдөј, зонјас, ен-на мунө,

Возын ворһи зев-на уна.

Чукөртчылөм мед оз вош!“—

Шуіс сені ҳор Ллојд Жорж.

Прансузјаслөн гөлөм пуө,

Барту сетчө бара шуө:

Кор Чічерін мынтас дәлг,—

Вөліг лоө мјан төлк!“

— „Ужјөз мынтыны, ферт, колө,

Сыыг огө мј і полө,

Сөмын вевтөј воча шщөт,

Секі-ј артмас став рөшщөт!“

Воны кутіс отсөг коргөм,

Амстердамгаһ, Черногоргаһ:

„Пөдтөны-пө озыр јөз,

Мездөј кызкө ті, роч јөз!“

Савенков сен піһсө јірө,

Генујаө мырдөн пырө:

„Лөһинлы-пө пом, капут!

Морөсас-пө суцка пурт!“

Сегга-ј менам кыв-мөд шуғіс,

Зев-Һин јона вірөј пуғіс:

„Вайлө, мјса, меным кыв,

Пыр-өд Барту тан оз гыв!

Комі јөзгаһ локті шуны:

Тырмас буржујлы вір јуны!

Војна һекөд мед ез пан,

Со мјј вөчны колө тан!

Ужјөз-јылыг прөстөј ворһи,—

Сарлыг вөлі колө корһи!

Өні, другјас, зев-нын сор:—
 Став рабочөј мијан-дор!
 Те ен вунөд, мусју Барту,
 Став муыввса пролетартө:
 Богтас регыд асгыс паж—
 Талун, төдан, Первој Мај!
 „Робочөј і мијан лоө
 (Карын сыыг ставыс полө),
 Төрыт сїјөс лептім бөр,—
 Кігтөм чугун оз-нын пөр!“
 дыр-на егкө ме сен мурги—
 Ез-кө кывгы гора увгөм:
 „Браво, Віттор!.. Еј, виват!
 Браво, комі фелегат!“
 Секі ставыс менам вуні,
 Ог і төд, кыҕ сетыс муні,
 Сөмын шуі: „Барт, прөщцај!
 Те ен вунөд Первој Мај!“

1922-d воө.

Л о з а н н а .

Вот Чічерін муніс бара
 Ылө зев—Лозанна карө.
 Воғвыв төда, лоө сен
 Озырјаскөд бара вен.
 Чукөртчїсны тајө карө:
 Прантсїјасаң—Пуанкарө,
 Англіјасаң—лорд Керзөн,—
 Пльшјас кыкнанныслөн дон!
 фелегатјас уна тані:
 Став Антанта, став Балканы,
 Сен-жө-ј турок—Ісмең-паш.— *Лт*
 Ме чајта-да, лолө-ј „гаж“!..

Кыптылас сен гырыг гөлөс,
 Горни лоо уна пөлөс.—
 Тапки-лапки сен он шу,—
 Колө „жукны“ Турок му.

Лөсөдчыны лоо фелө,
 Крукагасны дарданелө,
 Быдөн шуас: „Меным вай,
 Медыжыд сен менам паж...“

Буржујјаслөн бөлөм четчө.
 Кор Чичерин воас сетчө,—
 Сижө оз дур накөд дыр,
 Шуас налы пырыг-пыр:

„Что за шум здесь, кушөм мургөм?
 Турцию должны дать туркам.
 Но не вам ее делить,—
 Так РеСэФеСэр велит!“

А проливы многоводны
 Для торговли, ферт, свободны;
 Только вашу военпрыть
 Чтоб урезать—их закрыть!

Туркам мы помочь готовы.
 Война мед оз пангы снова—
 Вот приказ вам боевой:
 „Руки с Турции долой!“

1922-d воө.

Воқө кежлө.

(дуковна).

„Як умру, то поховайте мене на могиле“

Т. Г. Шевченко.

Ог-на ме лөсөдчы регыдөн кувны,—
 Кызкө-тај, бытөкө, кажитчө воқ-на..
 Коркө некөркө-өд лоо жө кувны,
 Сы-понда дуковна вөчышта воқыв.

Неважөн кулісны Забојев, Коџе,—
 Kod tödas, дыр-ө-нын ачым ме ола.
 Јон-дырји-d буржыка гіжыштны поџо
 Кыз менө кула-da гуавны колө.

Мајбырөј олөмөј! Коркө те помаган,
 Пырны сек лоө мем гуө.
 Радејтлі тенө ме, донаөј, томыгаң,
 Пыр вөлі те-вөсна гөлөмөј пуө!..

Ембурыд менам ез вөвлы важөн,
 Оз јукны овмөс ме бөрын піјан.
 Му вылын овны вөлаөн, гажөн,
 Быдөнлы нем-чөж гөлөмгаң гиа.
 Том јөзлы быдмыны гөрд знамја улын;
 Верстөлы весавны, кыткө-кө руд;
 Пөрыглы шыңитөв відчысны-кулөм—
 На-помыг оз-нын сод му вылө шуд!..

Муса јортјасөј! Кор ме кула,
 Җебөј гажа інө:
 Гажа нөрысө, сус-пу улө,
 Муса Ежва дінө!
 Пыр мед гу-возын сус-пу шувгө—
 Помтөг меным мојдө;
 Пыр мед Ежвалыг адҗа шывгөм,
 Вөрөм, јамөм, ојдөм;
 Пыр мед гугаң ме олөм кыла
 Мулыг, вөрлыг, валыг...
 Сен ме узігөн вөтөн ғыла
 Гуга олөм налыс!..
 Гажа кольөдөј менө гортгаң,—
 Мунам щөщ медбөрјажө!
 Мед мем долыджык лоө гортјын,
 Секі енө бөрдөј!

Мед јон музыка воџањ кылас:
„Шонди-банөј, олөм!“
Гылыс чукөр мед бөрсањ ғылас
Менгым „Гөлөм ғылөм!..“

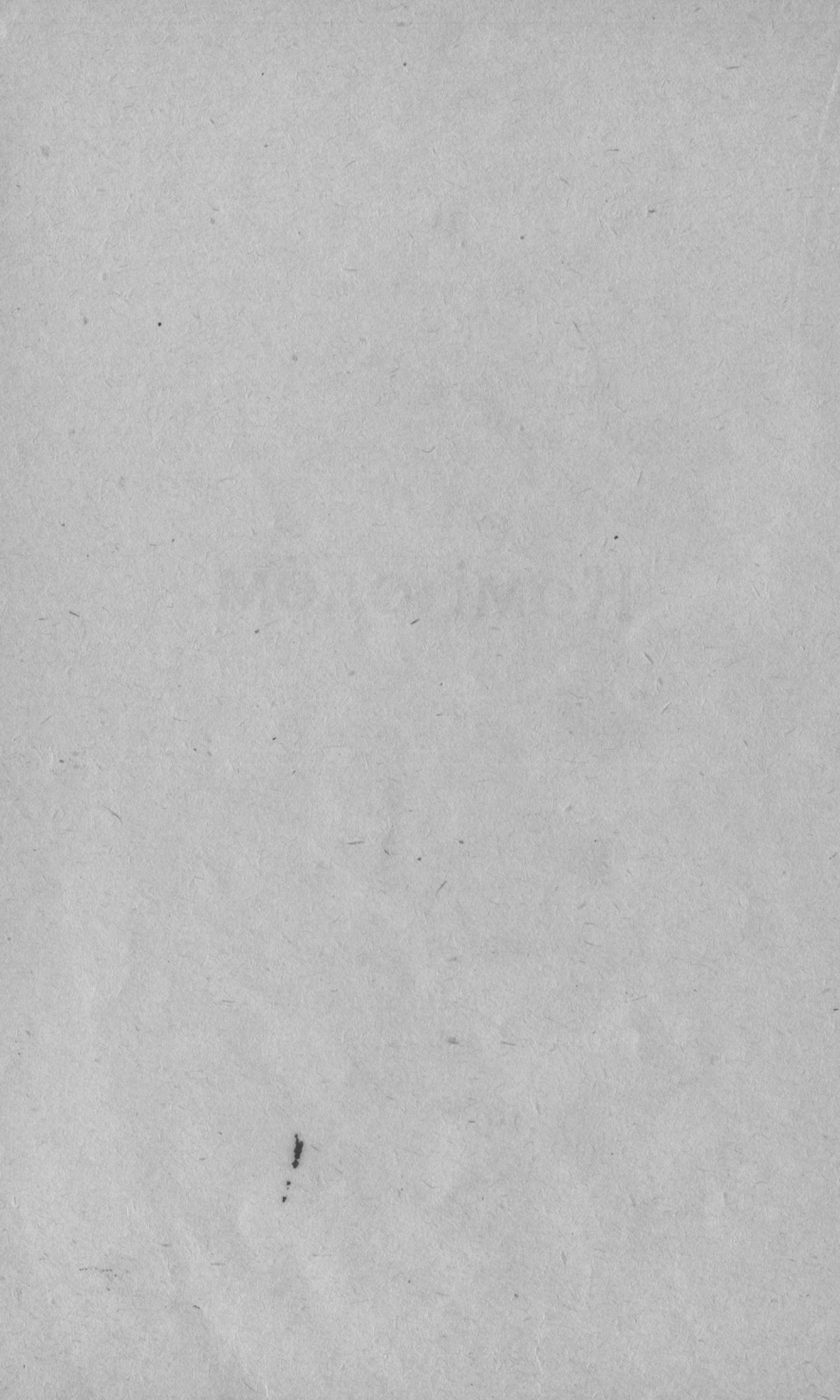
Менам гу ылө, нөрысјылө,
Волөј, зонјас, нывјас!
Енө шоггөј сен, гажа ғылөј
Комі ғыланкывјас!

Менө каџтышглөј, енө полөј,
Гажа ғылан інө.
Секі нымкофа менам лолөј
Волас тіјан дінө!

1922-d воө.

Комі олӧм.

Төвгә рыт.

Пеша дорын мамө печкө,
 Батө туні гындө;
 Ічөт вокөј чача-н ворсө,
 Чојөј ськөд зыңгө.

„Тажө менам, абу тенад,“ —
 Шуө сiјө воклы.

„Виқөд, мамө, чача-с мырфөдө,“ —
 Вок норасө мамлы.

Пызан дорын, пемыд инын
 Роч ныга ме лыффа.
 Зев дөсаднө гөгөрвотөг:
 Ог төд мыј і лыффа.

Сені јешщө сартас кусө,
 Вылөс колө пешны.

Чоја-вока пінасөны, —
 Зікөз олөм ештис.

Ыжыд мамө кага виқө,
 Потан дорын сылө:

„Өввө-өввө, бају-бај, бај,
 Уз-жө, ічөт нылөј!..“

(Кущөм узөм ташчөм зыкын
 Пелья ловја мортлы?)

„Чірышт, Анна, мед оз увгө,
 Пөра налы водны!“

Сартас щынөн керка лөзөз
 Быд рыт мiјан тырө.
 Водан узны, — сiнтө сојө,
 Унмыд ставыс бырө.

Вольпас вылын, ешкын улын
 дыр аскостын дурам,

Лаңтам вөліс, кор мi батлы
 Тасма улө гурам.

Гөбөч вылын ыжыд мамө,
 Мукөд рытын мојдө.

Шынитөв мi секі кывзам
 (Көт код-сурө ојгө):

—dyda, dyda, кытчö ветлін?—
 —Коса дорны ветлі“.
 Либö—„Бобö, кытчö ветлін?—
 —Чожö гуö ветлі“.

1918-d воö.

Југыд козув.

Југыд козув, петав, петав!
 Езыг козув петав!
 Зірдав-пöртмаг вылыган,
 Зірдав рытја кыа бöрын!
 Муса нылöј, петав, петав!
 Зарны нылöј, петав!
 Гажöд менö, сөлөмшөр,—
 Петав рытја кыа бöрын!
 Петас ескö југыд козув,
 Зірдалөмөн ворсас...
 Гудыр кымөр-тај оз лез:
 Вевтö пемыд ежös улö.
 Петас ескö муса нылöј
 Кыа бöрын ме динö...
 Мамыс-тај сјјös оз лез:
 Вичö, нывлыг вöла кутö.

1919-d воö.

Веж виз вивті муна.

Веж виз вивті муна, муна, (2)
 Міча зоріз сені уна,
 Зарны зоріз вивті уна.
 Меным гажа, сыла-јокта, (2)

Міча җорің воҗәө өкта,
 Зарні җорің өdjө өкта.
 Муса зонлы јуркыщ кыа, (2)
 Гортыг пета—рытја кыа.
 Гортө локта—асја кыа.
 Веж вің вывті муна, муна. (2)
 Міча җорің сені уна,
 Зарні җорің вывті уна.

1919-d воө.

Җоҗөгјас.

Җоҗөгјас, җоҗөгјас!

Выліті, выліті җоҗөгјас, лебзанныд,
 Музлытөг шондлан саріҗө шывганныд, 619
 Ылө ті кәтөрөн мјяныг мунаанныд,
 Көзыдыг, јірмөгыг төв-кежлө пышјанныд. B...

Җоҗөгјас, җоҗөгјас!

Ставныд ті бордјаөг.

Уна му адзылад

Лебзигөн саріҗад.

Мајбырјас җоҗөгјас, менө щөщ кыпөдлө,
 Олөмјас петкөдлө, саріҗө гібөдлө!
 Јөз мујас төдмала, долыд-шог віҗөдла,
 Тіјанлы лебзиг-моз шог-јылыг віштала.

Җоҗөгјас, җоҗөгјас!

Олам мј, коміјас,

Вожвылын жугыла,

Відчызам југыдөс...

Җоҗөгјас сувтлытөг воҗө пыр лебісны,
 Ез кывны сорніөс, шог сөмын гетісны.
 Вылысаң, вылысаң нора зев горзісны.
 Кынмыны мјянөс бара-на колісны.

Җоҗөгјас, җоҗөгјас!..

1919-d воө.

В ө в к у т ө м.

Öтчыд, арга лунö,

Баѳо локтіс вöрыс.

Ödjö ыстіс менö

Вөлöс кутны јöрыс.

Мун, мун, мун!

Мун, мун, мун!

Нынөм ме ег лыгтлы

Баѳлы воча шуны.

Торгана дом бості,

Котөрөн пыр муні:

Тор-тор-тор!

Кукјөр дорö воі,

Кашка, лолöј тырі.

Чібö бура јірöө,

Кора поліг-тырјі:

Стпру, стпру!...

Коркö чібö шеді,—

Сöкыд кутны вөвтö,

Нькызі оз сетчы.

домала да лөвта:

Тпру-тпру-тпру.

Кор ме вылас сөлі,

Чібö менам dydic.

Сек-тај еща кулі,—

Сінјас вөвлөн југdic,

Но-но-но!

Чібö менам јöјміс,

Төвныр-моз зік нуö;

Кутнісны ег слöјмы—

Жһапкыгі ме муö:

Oj-oj-oj!

Oj-oj-oj!

Кор ме четчі адҗа—

Чібö кырсöө гортлан.

Сы бөрҗа ме ачым

Котөрта да горза:

Тпру, тпру, тпру!

1919-d воö.

Арса мојд кыв.

Мөдлапөлын кыркөщ дорын
 Њора кызпу быдмө.
 Қорјас вижөдөма сылөн,
 Ежва вылө киггө.
 Возын локтө көзыд пөра,
 Кызпу сетыг шоггө.
 „Пастөм кола төвбыд-кежлө,
 Ҷикөз кынма, кула...
 Қоді бара тазі вөчө,
 Бөра олөм сетө?
 Гажа-дырјі, шоныд-дырјі
 Пастөдө зев мича?
 Лым угігөн, көзыд возө
 Став паскөмөс кигтө?...
 Ежва, Ежва, со мајбырөј,
 Мыј-нө теныд овныд!
 Муртса воас көзыд пөра—
 Јі улө пыр пыран.
 Њемтор он төд. Төвбыд узан
 Шоныд ешкын улын“.
 Тазі нора кызпу шоггө,—
 Корјас киггө, киггө...

Öтар дорсаң мөдар дорөз
 Паскыд Ежва шывгө.
 Муніг-мозыс сјјө кылө,
 Мыјкө кызпу шуө.
 Вабергачын Ежва сувтіс,
 Кызлыг сорњи кывзө.
 (Регыд гөгөрвоіс сјјө
 Мыј вістало кызпу).
 Њөжјөнікөн шог-пыр ачыс
 Воча сылы шуө:
 „Вежалан те Ҷик-өд прөста
 Менам олөм вылө.

Те думайтан, лөгыд меным
 Куҗлыны јі улын?
 Југыд шондисө ме һөтчыд
 Тулысөҗ ог аҗыв.
 Гөкыд јийд менө јона
 Төвбыд лычкө, пөдтө...
 Езыг кыҗпу! Теныд лөгыд,
 Кокһид меыг овны“...
 Вабергачыг Ежва пондис
 Воҗө кыҗ кор нуны.

Зибҗасөмөн берег пөлөн
 Пөрыг старик катө.
 Кыҗпу дорө ветки кыскис,
 Кыркөщ дорө пукгис.
 Чушкан дозсө зепгыс перјис,
 Ыжыд чепөл чушкис.
 Вашкөдчөмсө сјјө кыліс
 Ежвалыг да кызлыг.
 Гөкыд пельнас муртса верміс
 Төдтөм сорні төдны.
 Кызөктис да тошсө чышкис,
 Җөран вомнас шуис:
 „Мыыг бара шоганныд ті?
 Мыј тіјанлы колө?
 Езыг кыҗпу, теныд воас
 Көҗыд бөрын шоныд.
 Веж корјасөн бөр-на тенө
 Гажа тулыс вевѣтас.
 да-ј те, Ежва матушкаөј,
 Тулысын бөр вогган.
 Кыкнанныдлы гажа пөра
 Воҗын пыр-на лоө.
 Сөмын (ышловзис зев јона),
 Сөмын меным оз ло.
 Гажа тулыс—важ том пөра
 Нөкор менам оз во.

Кыкнанныд-на-öd ті томөг...
 Төдланныд-на гажјас...
 Менам овгіс, гажөдчыгіс,
 Бөрө ставыг колы".
 Ружтіг-тырјі старік четчіс,
 Пыжө бара сөліс.
 Кык лопта пелысөн сынө—
 Ежва вомөн вужө.
 Јурас сылөн уна думјас,
 Вунөдны оз вермы:
 „Важ том пөра оз бергөдчы,
 Ньекор оз бергөдчы!“

1919-d воө.

Шонді банөј.

Важыгаң мі кылам
 Комі ыланкывјас.
 Медга јона ывлам
 Тағі, зонјас, нывјас:
 „Шонді банөј олөмөј...“
 Ставным-на мі төдам
 Ічөтдырга олөм.
 Муртса сувтны мөдам,—
 Кылө мјјан толгөм:
 „Сонді банөј олөмөј...“ (зөбылтөмөн).
 Ужө муніг-кості
 Томінік зон нора
 Мукөд-дырјі бөстө
 ывны бура гора:
 „Шонді банөј олөмөј...“ (шутлалөм).
 Гажа рытын һазгө
 Зонлөн пагкыд гудөк.
 Лөыда қік ставсө
 Шуалө, он вунөд:

„Шонді банөј...“ (вомөн гудөкагө).
 Кывтам візјас вылө,
 Пыжным өdjө шургө.
 Батө пуклөс вылын
 Кылө аслыс мургө:

„Шонді банөј...“ (вомгорулас мургө).
 Шоныд паччөр вылын
 Пөрыс пөчө дөрө.
 Мыжкө, кылө, гылө,
 Муртса вомыс вөрө:

„Шонді банөј...“ (вомулас).
 Мыжда шогыс кылө
 Тажө сыланкывјас!
 Сы-куза ме была,—
 Кывзөј, зонјас, нывјас!

„Го мајбырөј олөмөј...“ (ачыс гылө).

1920-d воө.

М е д а:

(Сыланкыв өтi, аҥа-пiја, олөм-јылыө).

Комі муын ачым чужі,
 Төдса меным комі кыв;
 Гөлөмгаҥ ме, кыҥи кужі,
 Гіжі тајө сыланкыв.

Уна думјас менам јурын
 Гіжіг-кості вежөісны,
 Уна војјас гіжөд дорын
 Менам узтөг вешјісны...

Тажө гылөм—комі олөм,
 Нынөм абу тани лөж;
 Асгыд олөм төдны колө,
 Быдтор овывлө нем-чөж.

Сылөм бөрын татыг адзам,
 Кущөм мича комі кыв;
 Комі кывжыг оз ло жанзім:
 „Комі јөзлы—комі кыв“.

I.

Гожга војын Ежва југаң
 Кыптө жежыд, көзыд ру.
 Візјас вылө лысва угө,
 Лангө, шөјтчө Комі му.

Вылыс сіктын, вөлөгт куза
 Нөкөн шы ні зык оз кыв.
 Аскі праґнык. Ставыс узө,
 Нөкөн ныв ні зон оз сыв.

Комі јуын, Ежва воґын
 Асыв воґөз руалө;
 Кустјас пөвсын, нөрыс јылын
 Мича керка сулалө.

ґолыд овны тащөм інын:
 Гөгөр ґолгө, ғылө кај...
 Нөрыс јылын, Ежва дінын
 Гажа садјын, бытө рај!..

Ру пыр содө, кыптө вылө;
 Узө нөрыс јылын сад.
 Көнкө кылө петук ғылө...—
 Воіс војшөр, војшөркад.

Көнкө кылө воґґіс өґөс,—
 Кылө кага бөрдөм шы.
 Поліг-тырјі бөрјөд өдјө
 Нөрыс улө летчө ныв.

Морөс бердас кага бөрдө
 Рузум пінн наґөнык;
 Керка-дорө лөм куст бердө
 Јокмыль пунктө гусөнык...

Паскыд муын, муса аңјас,
 Уна пөлөс олан ног;
 Мича нывјас, роч акаңјас,
 Уна төдлад гаж і шог.

Ныв гаж кадын ставныйд томөг,
 Гөлөм радлө, ворсө вiр;
 Пи-кө чужө мусук-помыг,—
 Корсад сылы жужыд jiр.

„Југыд шондi, вөлнөј гветөј,
 Гөлөмшөрөј, муса пи!
 Шогөн чужтi... Кытчө гетi?
 Көк-моз тенө еновтi.

Бур jөз-шөрө, гашкө, инан,
 Гашкө, ловја колан те,
 Гашкө, коркө аслам гинмөн
 Адза тенгыд быдмөмтө...

Зарнi пiөј, лоин пырттөм,
 Вегiг нiмтө ме ог төд,
 Кевма јенсаң теd бур мывкыд,
 Мед те некор шог он төд.

Јен мед вiзас омөл jөзыг,
 Мед зев шуда лоан те...
 Прөстiт менө, прөстiт езыг,
 Жальөн кола тенө ме“.

Асыввылын кыа петө,
 Кустын каяјас гылөны,
 Льөм куст-дiныг шога петө,
 Борјөд сiктө каяө ныв.

Бара кылө вогсiс өзөс,
 Кылө өзөс гiптөм шы.
 Льөм куст улын кага бөрдзiс—
 Мамыс бөрдөмсө оз кыв...

Асыввылын шондi кыптө,
 Лысва когмө, кыптө ру.
 Мiча Ежва гажа шывгө,
 Саdмө, ловчө Комi му.

(Возө мөдыг).

Чужі, быдмі гөд вөр шөрын.

Чужі, быдмі гөд вөр шөрын,
 Сфервһаыг петі,
 Новлі чорыд сера дөрөм,
 Віҗа гач да көті.

Муртса сувті ас кок жылө,

Уж пыр меным вічміс:

Зыбка дорын өввө гывны,

Ічөт кага віҗны.

Кага бөрдө, ачыд бөрдан,

Горажыка горзан.

Пөжөм јөлөн гурыг вердан,

Косжык рузум корган.

Бөрдыг кага дыр аз бураг,

Абу сылөн лаңтөм;

Керка өзөс швачкан бура,—

Пышжан ворсны һајтөн.

Ыжыд мамыд коргас тенө,

Јуалас: „Көн воқыд?“

Вөсһід һөрјөн швачкас тенө,—

Лудҗас кыкнан боқыд.

Рытын мамө ужыг локтас,

Вајас лөм да өміҗ...

Сецөм вөлі челаҗ војас,

Каҗтывла-на өнөҗ.

1920-d воө.

Адзыган-тај.

Бөрөд-јагөд ветлывла,

Рыжик, јельдөг вотлывла.

Щак вотыскөд адзыгла,

Гугөһікөн кутчігла.

Вотчіг-тырјі вочасла,

Зев топыда окасла.

Чері кыјны ветлывла,
 Гөкыд тоңа кыскавла.
 Војковјасөн ветлігөн
 Бі-пур дорын уэлігөн
 Зев топыда кутчігла,
 Тывјалыскөд окагла...

Рытын борјө ветлывла
 Чөскыд дука турунла.
 Ыщкывла да лечтагла...
 Мусукөјкөд адзыгла,
 Њебыд борјын кутчігла,
 Зев чөскыда окагла.

Војјас пукны ветлывла,
 Ныв-зон костын ворслывла:
 Јөктывла да сывлывла,
 Војшөр бөрөз овлывла.
 Кольөдчигөн кутчігла,
 Зев топыда окагла.

Со ме кушөм долыда
 Том олөмөс кольөдла!
 Мөдыг, гашкө, каэтыштла,
 Шог-пыр нора сылыштла:
 „Кольөма-тај, мокастлы,
 Кызі коркө.. окагли!..“

Өтчыд овлө.

Міча нывјас Ежва дорө
 Летчісны.
 Бурлак-зонјас нывјас-борға
 Вөтчісны.

Пыжӧ пуксисны, мӧдӧдчисны сынны,
Горӧдисны бывны.

Зев гажа(а) гылӧны.

— „Міча нывјас, Ежва шӧрас
Петамӧј!“

— „Бурлак-зонјас, мӧдлапӧлас
Вужамӧј!“

Тӧв ру пӧлтыштӧ, мӧвкјӧдлӧ ва вылын...
Мӧдлапӧв зев ылын:

Візыв ва кылӧдӧ.

— „Міча нывјас, зільжыка-нӧ
Сыныштӧј!“

— „Бурлак-зонјас, пелыснаныд
Кутыштӧј!“

Ежва вужісны, веж віз вылын долыд,
Радлӧ весіг лолыд,—

Мажбырӧј олӧмӧј!

— „Міча нывјас, бостчылӧј-нӧ
Јӧктыны!“

— „Оз-тај, зонјас, мажбырӧј ков
Щӧктыны!“

Гажа ворсӧны, гӧлӧмјасныс бурмӧ.
Јагын кылӧ јургӧ

Бӧрсаӧныс јӧла шы.

— „Міча нывјас, гажа-жӧ-нын
Олӧмыд!“

— „Бурлак-зонјас, ӧтчыд овлӧ
Тащӧмыд!“

Мажбыр гажа кад, мед ескӧ ез помаг!
Гажӧдчӧј кор томӧг,

Мӧдыг-ӧд оз-нын во!

1921-d воӧ.

Тіјук.

(Важ казтылём).

„Саджөрын-пө ныв гулајтө...“

Göd einкыма өтка нывкөд
 Трөш-сіктын ме быдмі.
 Велөдчыны щөщ ме сывкөд
 Котравлывлі быд лун.

Төв і гожөм, ар і тулые
 Јансөдчөм ег төдлөј.

Мамө менам частө шуліс:

„Быдмад мөда-мөдлы...“

Челад-олөм регыд колі,
 Зонјас-пөвсын вөра;
 Öтчыд кыла „булі-болі“—
 „Гөтрагны-пө пөра!..“

Ез-на тыр мем **даскөкјамыс,**

Гажлун-на ег төдлы,—

„Љубов-сөвет“ нывлөн мамыс

Gіö мөда-мөдлы:

Тіјук авја, Тіјук міча,
 Тіјук зіль мам-батлөн...
 Гошајт, Öлөкгејөвичөј,
 Пі-пыфди—лок затөн!..“

Тіјуккөд мі пыр-на вөлім

Чоја-вока-пыфди,—

Јокмуні-тај секі гөлөм:

„Невестаөн лыфди!?.“

Гортса менө гөтралөны,
 Быдлун өві сорні,
 Ставныс сізі-ј гөгралөны:

„Ен-пө, піө, сормы!“

Гөлөм быд-ног гудралөны,

Муртса-нын оз восөд:

„Тіјуктө-пө коралөны,

Мун-пө, Віттор, косөд!..“

„Шонди-банөј, том олөмөј!..“

Шогга жона ачым:

Менгым-өмөј пөг сөлөмөс

Чайтад жөча-мачөн?..

Збылыг, радејтөмыд жөзлөн

Медвоzza медмуса.

Том пөг гөлөмыд-кө өзјас

Регыдөн он кусөд!

Меңам вөлі гөлөм-когыг,—

Чайтлі— „мига ваја“,—

Печөраө ветліг-кості

Мунөма мөд сажө...

Став гөлөмөс менгым нуис

Муса нылөј-аңөј;

Өні бара выль шог суис...

Олөм, шонди банөј!..

Шөр-Спас гөгөр Ыјук ачыс

Гинва-пыр мем кайтө:

„Некор вөльнөј-свет ог адзыв—

Менө-кө он вај те...

Казтышт, кызі быдмим өтлан

Текөд, гөлөмшөрөј!

Мыыг-нө те өні вөтлан

Менө пемыд вөрө?..“

Кутлө менө вылі гөгөр,

Сыркјалөмөн бөрдө,

Чужөмыс,—вөг бја өгыр,

Инмө щөка бердө..

дорышагө аслам гинва,

Морөс пыщкөј пуө.

— „Мыјла-бара өтлагим а?“—

Ыјуклы ме шуа:

„Челад-дырјі ставным вөлім

Лубөс мөда-мөдлы,

Кытчө мөдыс кыскас гөлөм—

Сіјө егө-ј төдлө.

Ме возын те, зарні чылөј,

Он кут локөн лоны,

Сөмын .. меным сөлөмвылө
 Ен вермы те воны...

Те ен казтыв менө локөн,—

Шуд-нын сещөм мијан.—

Быдми, бытто чоја-вока,

Өти мамлөн пијан.

Мувылас-нын сизи мунө —

Радејтөмла шоггөм:

Мустөм ныв мед зонлөн вунө,

Зон-вөсна ныв шоггө. “ —

Өспөжа-ви, важөн коли,

Гемөн-лун јур вылын.

„Төшща-пуөј“ менө долө,

Јыла век і гылө:

„Гошајт, Олөкгејөвичөј,

Ен, фита, сиз слабмы!

Тижук—шаңзев, Тижук—мича,

Тижук-коф ныв абу...

Приданнөјыс лыдтөм сылөн,

Ставыс, фита-ј, вылөв!

Новлан торсө он ну вөлөн,

Шуа, гошајт, збылыг!

Ыжыд овмөс, уна ембур

(Ми ег төдлөј узөм)

Став Трөш-гиктас мијан медбур

Госпоф милөгт-куза!

Зик выль керка, жежыд труба.

Рыныш, көбрөг, стаја,

Амбар-жытнык переруба,—

Теныд ставыс тајө!

Иван јешщө пывсан вөчас,

Тырмас, гошајт, немыд!

Выл-ви, выль-му, керас, лөсас,—

Ставыс тајө теныд!

Калуш кукја, Гөрдан тыра,

Герөд вылыг лыгтө;

Выјыг-јөлыг огө бырлө,—

Вочасөн јен ыстө!

Јешцö, Карко—тугја бöжа;
 дас кык ыжа-межа...
 Быдтор, гошайтöј, ме чöжа
 Тенад локтиг-кежö!..

Чурки-буді, Ѓижук мича,
 Öтi ныв мам-батлөн;
 Зарни-колкјöс-моз тед виçам...
 Пыр мијанö çатөн!..“

Воча сетчö сылы шуа:
 —„Ог тöд, çарја-тöтö.
 Ѓижукыдлыг мун да јуав—
 Сijö ставсö тöдö...“

Пöра колö, виçкост чинö,
 Пукöис тöвса туж-нын;
 Ѓимкоф бытö: Ѓижук динö
 Ез-на менö сујны...

Виçöпырöм бöрын, коркö.
 Батö меным шуö:
 —„Пöльза теыг оз ло гортын—
 Богословö нуа!..“

Тöвса-Микöла мöдлунö
 Гортыг тужö петі...
 —„Ен-жö, Виттор, менö вунöд,“—
 Ѓижук шуö секи...

„Прöшщай, Трöш-сикт, прошщай Ѓоб-
 дин..“

Прöшщай, Комі-муöј!
 Прöшщай Мöгöр, Чортас, Угдым,
 Прöшщай, Ежва-јуöј!

Прöшщай, Ѓижук, прöшщай, Анук,
 Зарни-нывјас, зонјас!
 Прöшщай, мамö, Степук, Натук,
 Муса чöјјас, вокјас!..“

II.

Паскыд мулөн, вöльнöј гветлөн
 Ѓекөн абу помыс...

Ылын, jöзын дыр ме ветлі,—
Локті дас кык во-мыст.

Ставгыс кызкө бырис гажөј,
Ас-му, бытто, кыскө..
Гөтыра-нын ачым важөн,
Бөрсан чельаф кыска...

Tödca jöзыд луныг-луно
Mijан ordö волө,—

— „Олан-вылан, ветлиң-мунин!“—
Ферт-нын шуны колө.

Регыд, сиз-жө, Tijук воис,
Здоровайтчис, пукчис...
Вөліс, көнкө, гөгөрвоис:
„Век кежлө-пө јукгим...“

Чужөм вылас пөрысмөма,
Гингорувјас лөзөг,
Tödчө, коңөр, төдлывлөма,
Шогјас уна пөлөс...

Мунлөма-нын верөссајө,
Ҷинук-Микул сајө.
Ҷинук-Микул, төдлі, најан,
Еновтөма тајөс..

Вөлөм Tijукөс пыр нөјтө,
Овмөс-дор оз виқөд;
Өкмыс во-нын көнкө шөјтө,
Пөдруга-пө виқө...

Гортса меным висталисны:
„Tјiукуд-пө сөкыд“.
Ена ныла арталісны:
„Суис-пө лок рөкыд“...

Mөјму Tijук торјөдчөма
Cудөн Ҷинук-рөдыг,
Сегга мунны лөгөдчөма
Верөс-сајө мөдыг.

дарја-төт мем пыр-на кайтө:
„Мыла вайн мөдлајө?..
Мыла секи те, гошайтөј,
Tјiукокөд ен өтлас?..“

Кольома-тај ылö важыс,
 Он-нын бара вötöd!..
 Быдмөм кадыс, челаф-гажыс
 Вöвлі бытö вötөн.
 Ег і тöдлы, пöрыг бөгтö,
 Кöзүд лов шы кылö..
 Ог-нын тенгыд гөлөм когты,
 Göd гінкыма нылөј!

1921-d воö.

„Суд мунö!“

В камере одного из народных судей гор. Устьсмысльска происходило разбирательство дела по обвинению одного коми крестьянина, не понимающего по русски. Судья настаивал давать показания только на русском языке и только ему, но не заседателям. Судья прерывал коми речь сторон на полслове, не желая слушать и понимать „вашего языка“.

(Сообщ. корреспондента.)

Пырі öтчыд судфа опдö,
 Самöј вöлі мунö суд.
 Судфа сені локыг горзö:
 — „Здесь идет народный суд,
 И нельзя вам, подсудимый,
 По зырянски здесь болтать!
 Показанья допустимы
 Лишь по русски излагать!...“
 — „Ферт сіз .. батүшко.. кыз шуны...“
 — „Ах ты, хочешь суд сорвать?!.“
 — „Ја-тај, зонмö... ручкөј*... вуні...“
 — „Я прошу вас замолчать!“

Судын судфа — „председатель“,
 Бокас ем кык „защедатель“,

*) русский.

Сөмын повѣомаос проч—
 „Предгедательс“-од роч.
 Ен шу „предгедател“-дырји
 Коми судын коми кыв!—
 җик пыр сiјö, видiг-тырји,
 Локыг шуас: „Это срыв!..“

Сенi богтiс менö шемöс:
 „Мысама-нö тајö суд?
 Судфа возын кывтöм пемöс—
 Коми морт, җик пемыд, руд.
 Гашкö, мортыс „ручкöј“-ногыс
 Оз куж збылыг нiнöм җик?..
 Со көн Коми јöзлөн шогыс,
 Со-на көнi налөн пiк!“

Чайтад гашкö: „таҗ-пö важөн,
 Зев-нiн важөн вöвлöма,
 Кор-на јешцö ыжыд гажөн
 Коми абу овлöма?“

Ез вöв важөн... Ез-на бара
 Талы колъ зев уна нем;
 Тащöм „судфа“ Сыктывкарын
 Öнi-на пыр мiјан ем.
 думыштан-да, збылыг бытö
 Тајö—важ лок олан ног:
 Коми јöзлы, нiмкод-пыдфи,
 Пыр-на паныдагö шог...
 Вöчöј, јортјас, јура војтыр,
 Коми јöзлы Коми суд,
 Мед көт адзас пемыд војтыр
 Iчöтiка аслыс шуд!

Вөлөгә перјом.

Тулысгаң вуграсны унаыг ветлі,
 Ју дорыг гортө ме шоча і кәјлі;
 Шуны-кө вескыда, чері ез шедлы—
 Њекор-на прамөја пумөн ег вајлы.

Самалан вугыртө һизувөн, һаһөн,
 Чајтан-өд, гашкө-һө сын шедө сетчө.

Со кодкө debödö,—јекуһа-ваһө!—

Һимкоһла дрөжһитан, сөлөмыд четчө.

Мыр-моз зик пукалан, кыјөдан суга,
 Мед ескө уфитан тракһитны шаһин.

—„Сын-пи-кө шедөма,—өһи-жө пуга!“

Арталан думгыд-да... сынтө он кваһит.

Кыскан-да чорыда јортчыштан сені—

Вугырад тоһвиҙө чаль-куза јөрш пи:

—„Кыскө-тај лешакыд крукалас тенө!“

„Чөрту мун, ваад бөр өдјө суј бөжтө!“

Њекор көт јөрш-помыг кынөм ез пөтлы,

Бек-на-жө вуграсны војколөн мунан,—

Бытһө-өд мырдөн зик кодкө пыр вөтлө,

„Мун-пө-да мун, Віттор, сын шедө пуны!..“

Таҙи-һин лоө, ферт, нем-чөж мем вывны

(Ег вермы кутһисны прамөјжык ужө),

Гожөмын посһидик јөрш пијан кыјны,

Төвсө-өд кос јөршнад кызкө-тон вужан...

Арлаһыс јагө ме щак вотны ветла,—

Кос щак да кос чері—мыј сөгга колө!

Тырыс-на вөлөгә! Веж кодлөн петө,—

Јуква да щак сојны ме ордө волөј!

1922-d воө.

Посһи чельадлы.

Ічөтік фетһина гуранын ујалө,

Кашкөмөн палічпом щакалөн тувјалө.

Тыдалө, жона-нын фетина пессома:

Чужомыс, паккомыс њајт ставыс,—резөөма.

Аржавыв. Војјаснас чорыда пужјалө,

Лунјаснас војтөлөн бугитө, көтөдө.

Фетина „ужалө“, палычпом тувјалө,—

Мыј бара думгыс сен, гуранас лөгөдө?..

Туж куџа, ворсиг-моз, челафјас локтөны,

Варовөс,—бытөккө зозөгјас готкөны,—

Быдөнлөн њига-доз бокас, со, ошалө...

Адзөны—фетина палычпом нөшалө.

—Мыјла-нө, Микајлө, он воыв школаад?“

Медыжыд велөдчыс гөлөмгыс јуалө:

—„Велөдчөм мјанлы кущөма колө-өд!..

Виқөдтө, гуранын њајт порг-мөз, ујалө!..“

—„Ен сені мешајтчы!“—горөдис фетина:

„Адзан-өд, буракө—уж вылө петөма!

Оз-на-өд школатө вакулјас кыскыны—

Ештам-на төвбыдөн пөттөз сен бызгыны!..

Өні мем њекор зик школаө довјавны:

Төв-кежлө колө, со, ештөдны мельнича,—

Төвнад-өд палычтө он вермы тувјавны,—

Воэыв і нөјта ме ізкі тув—мед мича!“

—„Коњөрөј!.. Јөјукөј!“—воэаыс шуагө:

„Мельничэ-вөсна таз њајт пын луаган?

Ізкіөн көсјан те мывкыдтө бурөдны?

Њекодлы, тыдалө, бур вылас зурөдны?“—

—„Сөгса-өд ми-воклы“,—шуө сен фетина:—

Њинөмла быд-пөлөс грамота төдмавны!

Батө-тај шуө-жө: „польза-пө њөти-на...

Гашкө-пө лоө-на школатө-ј пөдлавыны...“

Гењукјас, Вањукјас,

Өфукјас, Анукјас,

Өњукјас, Сашукјас,

Васукјас, Машукјас,

Мукөд пөлөс њимјаса

Том граждањинјасөј,

Посњи комі војтырөј,

Муса челаф-котырөј!

Енө-жө гуранын
 Бур кадын шувјалөј!
 Өнигаң жураныд
 Бур мывкыд тувјалөј!
 Велөдчөј, пыр велөдчөј!
 Љоклы енө шедөдчөј.
 Важ олөмыс—ылөжык,
 Выл олөмө—пыдөжык!
 Јешщө шуа тјјанлы,
 дона чельаф-пјјанлы:
 „Быдөнөс пыр чунөдөј—
 „Школа енө вунөдөј!“

1922-d воө.

Пом ыі доp.

Мікулај батыскөд был вјјас вөчө,
 Баф-пујас кералө, көгтерө течө.
 — „Ужав, зон, зільжыка“, — бат сылы долө:
 „Тажө-өд, кула-да, аслыд-жө колө!“
 Мікулај батыскөд был муөн нокгө,
 дугдывтөг муркөдчө, тулысбыд кокгө;
 — „Ужав, зон, зільжыка“, — бат сені долө:
 „Тажө-өд, кула-да, аслыд-жө колө!..
 Мікулај батыскөд был керка вөчө,
 Шојтчывтөг ужалө, пукгывтөг жөзө.
 — „Ужав, зон, зільжыка“, — бат, кылө, долө:
 „Тажө-өд, кула-да, аслыд-жө колө!“
 Мікуллөн важөн-нын кулөма батыс,
 Важөн-нын Мікулај көзјјін ачыс.
 Батыслөн кесјөдлөм өнөз-на колі:
 „Ужав, зон, зільжыка, — аслыд-өд колө“.
 Мікулај пыскөд был вјјас вөчө,
 Баф-пујас кералө, көгтерө течө.
 — „Ужав, зон, зільжыка“, — Мікул сен долө:
 „Тажө-өд, кула-да, аслыд-жө колө!“

Мікулај піыскөд выль муөн нокгө,
 дугдывтөг муркөдчө, тулысбыд кокгө.
 —Ужав, зон, зільжыка,—піыслы долө:
 „Тажө-өд, кула-да, аслыд-жө колө!“
 Мікулај піыскөд выль керка вөчө,
 Шөйтчывтөг ужалө, пукгывтөг жөзө;
 —Зіла вөр, Васілеј,—піыслы долө:
 „Тажө-өд, кула-да, аслыд-жө колө!..
 Васіллөн важөн-нын кулөма батыс,
 Важөн-нын Васілеј көзәјін ачыс;
 Батыслөн кесјөдлөм өнөз-на колі:
 —„Ужав, зон, зільжыка,—аслыд-өд колө“.
 Васілеј піыскөд выль візјас вөчө...

Робочөј мортлөн-нө—керка-ні карта;
 Ас бөрас ембуртор колны оз артав,
 Ужалө кувтөзыс, мыј сылөн вын ем,
 Медтыкө пөт вөлі уж, вылын кынөм.

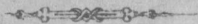
1922-d воө.

„Гылыд.“

Некоыг вөлі тан оз сур
 Појолса-код самөкур.
 Чорыд, југыд, чөскыд дук,
 Јуыштан-да, толькө „рук!“
 Наңјас сені ез вөв дона,
 Мыјда колө—мајбыр, пу!
 Вина віјөдлісны јона,
 Кытчө колө сетчө-ј ну...
 Ез-тај ло таз сені век,
 Појолсаөс суіс грек:
 друг Путекле карсан—зур!
 Чіпөстіс сен самөкур...
 Льокыг равөстіс „Веж змеј“
 „Ој-ја, ој-ја, аминөј!“

Појолӧд кык суткі-чӧж
Лун і вој ветлӧдліс јӧз.
Тырі зікӧд, Исполком,—
Лоі коҗыштны ембур:
Го ветымын вебра шом,
Го квајтымын парта кур.
Віна-градус—комын віт,
Суріс морт нѣламын віт;
Віна вӧчаныс дас віт,
Быд чугун—пуд ноль-ӧ віт
Ӧні сен народнӧј суд
Пуктіс кодлы-сурӧ пуд,
Вӧтліс еща віна-чад,—
Палавны важӧн-нын кад!

1923-d воӧ.

Лок олөм гералөм.

Кодлы овны өні долыд.

Терен Өлө, Савө Пила,
 Igö Јогор, Алө Илла,
 Татө Педө, Мiрон Миш,
 Катө Васө, Јакө Гриш,
 Јешцө морт-мөд, ставныс комi,
 Чукөртчөмас Исполкомө,
 Арталөны олан-ног:

Кодлы долыд, кодлы шог.

Бура дыр-һин вензөм мунө,

Ызгөм содө, горһи уна:

„Со кыз!..“ „Та кыз!..“ „Абу...“ „Но?..“

Һинөмтор ог гөгөрво.

Терен Өлө секi четчiс,

Ыжыд гөлөс сетчө лептiс:

„Лаңтлөј! Тази төлк оз богт—

Регыд артмас мијан ког!

Ми-кө iзны пондам тази—

Фелө мунны кутас назөн,

Сөмын лыбас зык да шум.

Менам со ем куцөм дум:

Төлкыд зыкөн оз ло һөтi;

Вигталөј вай кодкө өтi.

Ставныс кывзөны сек мед,

Сегга сы бөрын i мөд.

Medvojdör, dag сувтөм вылыг,

Кыв-мөд шуа ме та жылыг,

Кодлы долыд либө шог

Getö тајө олан-ног.

Коркө квајт во старшинавлi,

Быдног мыргi крестаналы,

Tödö еща менам јур

Кытi омөль, кытi бур.

Крестаналы, ферт, мед гөкыд,

Суic мијанөс лок рөкыд:

Кыгкө лоi Сөвет влагт—

Ставсө сылы өни дагт!

Сізім во-чөж жөзөс чірсіс,
 Ембур паејіс, быдног чірзіс:

„Тажө вай да мөд тор вай...“

Он-кө сет, мун релө кай!

Кужө бостны колө мыјөн:

Ҥаңөн, колкјөн, јайөн, выјөн!

Өні гөмөн тыртө җеп—

Лөгөдөма сешөм НЕП!..

Быдтор нуө—оз сет ҥинөм,

Аслас вөлі пөт мед кынөм!

Вегіг россыд бостө гөм,—

Регыд колам гач ҥи көм!

Таңнад овны—ставныд кылад,—

Сөвет влагты медга гылыд!

дырө олас—ме ог төд...“

Сегга висталас мед мөд!“

Өлө бөрын сувтіс Піла,

Кутіс виставны зев зіла:

„Абу сізі, Өлө јорт!

Сөвет влагтыд абу морт:

Абу сылөн вом ҥи кынөм,

Оз гој ачыс сіјө ҥинөм.—

Служашщөјыс лыд ҥи щөт,—

Со мед вөлі коді пөт!

Продналогыд крестаналөн

Ставнас пырө горшас налы:

Ҥаң-і, колк-і, выј-і, јай,—

Ставсө крестанаыд вай!

Жалөваңңө налөн гырыг,

Олөны җік сылөм-пырыг...“

Со көн долыд луныс шу!

Сегга ҥинөм ме ог шу.“

„җікөз гөлөм менам пуө!—

Ігө Јогор сетчө шуө:

„Ҥекод вегіг ез шу кыв

Кызі олө Перавів!

Мыјла-нө ті сіјөс колад?

Сылы овны медга долыд!

Служащöй да Сöвет-власт.
 Оз-на тöдны сещöм „магт.“
 Перативыд төвар вылө
 донсö пунктö вылыг вылө.
 Быдторвылө корö нань,—
 денга вылө оз сур паъ!
 Мижан гөрбөн госсö чöжö!
 Төвар донсö быдлун вежö:
 Совлөн талун ноль го дон,
 Аски сылөн—миллион!
 Со мед долыд кодлы овны!
 Мыж окота сижö-ж новлы,
 Лов мыж лептö жу да гој,—
 Ужла, мажбыр, оз виг сој!“
 Илла вигтавны сек мөдич:
 „Ти-таж нинөм-на он төдö!
 Ачыс төварыд оз чуж,
 Корсны колö сылыг вуж.
 Емөг рабочејжас мижан,
 Властыд öнi најö кын;
 Ужалöны гижим час—
 Гојны-жуны ставыс даг!
 Мыжда төвар öнi петö—
 Властыд ставсö налы гетö;
 Оз суж некущöм налог,
 Абу-ж налы овныд шог!
 Лышалö мыж,—абу-ж дивö!—
 Вузалöны перативö.
 Вай-жö крестаниныд кор,—
 Оз-на вичмы нинөмтор!
 Сиж ме-ногөн лоны колö:
 Робочеј мед бура олö.
 Сижö гөкыд уж оз төд,
 Сылөн кынöмыс пыр пөт!“
 Татö Педö ödjö четчö,
 Гөд тош кузас дуллыс летчö,
 Мыжкö бызгис бура дыр—
 Журö нинөмтор ез пыр.

Öтарö пыр—булы-болы!

Ез і вігтав кодлы долыд.

Сöмын: „Мыжа тан

Пролетаріја гек стран!“

„Но, лешакö“, кывјöј лудзис,

Пелјас сöдмис, ачым музї:—

Вігтавныныд абу-ј дыш?—

Горöдіс сен Мірон Міш.

„дыр-нын мургам, ме зев шенза:

Мыыг тазі ставным вензам?

Пыр көт сегга тані гыв,

Оз шу некод веккыд кыв!

Кывзöј менсым кодлы колö:

Med долыда öні олö,

Tödad кодї?—Камуныст!

Сö і ставыс менам вігт!“

Ставыс секі шаж-паж мунї:

„Но, го морö! Кыз-нө вуни?

Аттö фівö! Збыль-öd сіз,

Мікајлö Міронөвіч!

Најö јöзтö-ј топöдöны,

Кыг-мыј сурö тапкөдöны!

Адзім вöліг, го јей-бог,

Кодлы долыд олан-ног!“

„Лантöј! Прöстöј нимкофасöм!“

Горöдіс сен Катö Вагö:

„Каммуныстыд абу сар,

Ем сы-вылын Камиссар!

Sijö быдөн-вылын јура,

Sijö олö медга бура,

Пырны сы дінö он піст,

Sijö—мед лок камуныст!“

Ызгөм бара тані codic,

Он і төд мыј шуö кодї,—

Тажö ставсö ме ог гїж.

Часлы, сувтіс Јакö Грїш.

„Öні позö шуны-ј меным.

Ме-ногөн-кө, другјас, Ленин

Олө, кыҗи овліс сар,
 Сіјө мед јон Каміссар!
 Ставыс сіјө кі-подулын,
 Быдтор інө, мыј оз шулы.
 Шуас-кө-пө „шагом марш!“
 Пыр і локтас Карла Марс
 Мыј-пө корас—сіјө-ј вajas,
 Көт-пө кымын саріҗ сајыг.
 Сещөм морт-пө оз-нын чуж..
 (Ставсө вігтавны ог куж).

Мыјнө јешщө сегда колө?
 Öнi tödad кодлы долыд?
 Ленин—ставыс-вылын јур.
 Сылы-ј долыд, сылы-ј бур!“
 дыр сен сегда мөвпалісны,
 Уна-ногөн арталісны;
 Быд морт ас-кыввылас рад,
 Кодлы öнi долыд кад:
 — „Совет-властлы!“ — Öлө шуө.
 — „Служашщөјлы!“ — Піла нуө.
 — „Ператівлы!“ — бытө бі,
 Öзјө сетчө Ігө пі.
 — „Робочејлы!“ — Ільа кыскө.
 Песө щөщ-жө мыјкө ызгө.
 — „Камуністлы!“ — содтө Міш;
 — „Ленинлы, зон!“ — горзө Гріш.
 Агныс ставныс ызгыс рөдыс,
 Кольчөм абу мөда-мөдыс,
 Зык пыр содө, — вєккыд мат!
 Лєзісны-нын гоз-мөд „мат!“
 Бөрјыгөм сен кутіс мунны,
 Кодлы долыд Комі муын:
 Öтi шуіс: „Герегов!“
 Кодкө лептіс „Вешняков!..
 Öлө пызанө друг кучкіс:
 „Лаңтлөј! Колө вөчны лүчки,—
 Төлкыд мiјан таҗ оз мун,
 Прөста вошө сөмын лун!

Кодлы долыд, төдны колө,
 Таҗнад помөз огө-ј волө.
 Сөвет властлы, шуа-тај,
 Öнi овны вегкыд рај!..“

„Мыҗла аслаһыд те тiлан?“

Öзјiс сeтчө Савө, Пiла:

„Служашщөјлы-өмөј шог?“

Со көн долыд олан-ног!“

Бара мөдiс налөн зыкгөм—
 Мөда мөдкөд венөн пыкгөм,
 Исполкомын—јур-јур-јур!

„Со, ме шуа, кодлы бур!“

Ҷикөз ескө вошi луныс,

дыр-на ескө вензөм мунiс,

Быдөн кыскiс аслыс ныр—

Tөдтөм морт-кө сек ез пыр.

„Олад вылад!“—сiјө шуiс:

„Мыҗыс мунө тiјан шумыс?“

Ывла вылөз кылө зык.

Вiсталөј-жө, куцөм пiк?

Öтвылыс мi гашкө тани

Кызкө мыжкө решiтамө?

Ем-өд уна төдтөм тор,

Унаҗе овлө прөстөј спор.“

Кодкө шуiс: „Важ-нө вiстав.

Агным егө һекыз пiгтө.

Теөз сiзкө öнi мог:

Кодлы долыд олан-ног?

„Сөвет властлы медбур вөла!“—

Шуiс бара Терен öлө.

Пiла сувтiс, бытө щөт:

„Служашщөјлы!“ шуiс щөщ.

Јогор горзө: „Ператiвлы!“

Уна пөлөс гөлөс кывлө:

Бара лыбiс чорыд вен,

Бруна кылө керка стен.

Коркө дырөн, бара вылыс,

Вiсталисны вензөм-җылыс.

Кывзіс төдтөм морт зев дыр,
Гөгөрвоис ставсө пыр.

„Сіңі-ј чајтлі, міга, прөста
Венҗөм мунө тіјан костын:
Вешөрө зік тани шум—
Асланыд тан төдтөмлун...“

Торкіс сені Ғерен Өлө:

„Те-кө сугжык, шуө, бөлө.

Міјанлы вај інды туј,

Буржык вежөр јурө суј!

Менө јөјөн он-ө чајт те?

Старшінаын овлі квајт во—

Мыјкө-ј менам етан ем!

(Аслас плөшө коцкіс сен).

Таҗі сорһитны, зон, дугды!

Пемыдөг-кө—вот і јүгдөд!

Вістав вај те регыджык,

Кодлы овныс долыджык?“

„Сіңкө кывзөј!— шуө мортыд:

„Енө сөмын менө торкөј.

Мыјөн вістлы воас пом,

Секі ачым тупка вом.“

Віставны кор мортыд мөдіс,

Јөзыд вылтор уна төдіс:

Ставныс паскөдөмаг вом,

Быдөн шенҗө: „Аттө, зон!“

„Өні, јортјас, шуны колө,

Вывті сещөм кокһид олөм

Міјан өні ез-на ло:

Војна муніс сіҗим во.

Војна вөлі кодлы гажөн,—

Төданныд, җерт, ставныд важөн:

Буржујјаслөн сені мыж,

Лөчтөны-на-ј өнөз гыж.

Ез-кө ескө војнајс лолы,

Зев-һин ескө вөлі долыд,

Ескө важөн—шыһитөв,

Ез і сорһіјс өні вөв!

„Сөвет влагт-пө, кодкө шуө,
Крегтаналыг быдтор нуө...“

Гөгөрвоад-жө-өд ті:

Сөвет влагтыс—ставным мі!

Ленінөс зік сарөс-пыѳѳи

Кодкө вөлі тані лыѳѳө;

Сіјө—міјан-код-жө јорт,

Став јөз пыщкыс бөрјөм морт“.

дыр-на тазі быдтор-јылыг

Вігтавліс зік рытја вылөз,

Мыјла НЕП да продналог,

Мыјла сөкыд олан-ног.

Њекод оз сет долыд олөм,

Сіјөс аслыд вөчны колө;

Њекод весшөрө оз ов—

Відны ѳекодөс оз ков!

Крегтаналөн робочејкөд

Пыр мед вөлі топыд көртөд!

Кодыр лоө өткоѳ дум

Секі-ј пуксас долыд лун!

Велөдчөј ті, бур јөз, Комі!

Вогса сінмөн буржык овны.

Сіјөн тіјан јур оз щык—

Оз ло секі тащөм зык!“

1922-d воө.

«Аркіреј».

(Бурсіа тајө коміөн-гіжыг јортлы—Колегов Јогорлы).

I.

Отеч-Ласеј дыр-нын кајтө:

Аркіреј-пө, збылыг, чајта,

Регыд воас.

Ачыс полө, јона шоггө;

Попаѳѳаыс лун-лун ноксө,

Оз уѳ војјас:

„Мыјөн вердан тащом гөгтөс?
Көзүд гојан, алы пөгөс
Сылы вөчан?“

Сетчө-шөрө быдтор сотчө,
Попөс видө: „Мыј те, отчө,
Пыщ-моз жөзән?“

Чөскүд гојан бура уна
Лөгөдисны бөрја лунө,—
Гашкө, тырмас!

Сур да вина ведра кык ем,
Көт мед өні-жө владыка
Татчө пырас.

Празник лунө гывгөм бөрын
Поп-бат шуө вічко шөрын:
„Вокјас, кывзөј!“

Мыјөн кылад звөн-шы гора,—
Ставныд татчө, вічко дорө
Өdjө кысгөј!

Талун воас луншөр гөгөр..
даг мед вөлі біа өгыр
Каділөлы!

Ем-абу-нө вежа ваныд?
Мед, кор петам сылы паныд,
Быдтор вөлі!

Зібјыв спасјас, божја матер..
Савө-Лавер гывны мастер,
Сувтан факкөд!

Сопрон-Опон! Ödjө, ваяө,
Көлөкөльничәо каяө
Звөнар-Јаккөд!..

Он-өд төд владыкојд көні,
Гашкө, мытчыгас зик өні
Гујас дорөд?..

Кыз те, Опон, вөвсө сылыг
Адзән гујас дор чој жылыг—
Јаклы горөд!

Секі, Јакө, ен дыр жујјав,
 Ғыліг-тырјі „алылуја“
 Гажа звөһіт!
 Кафілө сек, Прокө, өзјөд!..
 Лавер, Ғаккөд ғывны өдјө
 Секі гөһіт!
 Ғак, те „часослов“ ен вунөд,
 Богт щөщ „требһіктө“ кі-улад,—
 Оз ков сөрны!
 „Исполаті“ ғывны колө,—
 Ғылөј гора, енө полөј,—
 Мед оз скөрмы!..
 Різі-көлүј богта сөрыс...
 Сегга ставным јенјас-бөрыс
 Паныд петам!
 Господь отсалас, ме чајта...
 Öнi звөнөз, „өбөдајтны
 Гортө ветлам.“

Сопрон-Опонь дыр-һын зоргө;
 Звөнар-Јакөс онмыс торкө,—
 Көласөма!
 Вічко пыщкын Прокө шөјтө,
 Шомыс өгыр вомнас пөлтө,
 Гөласөмөн.
 Быдөнлы-тај вөрны лоө:
 Ғак, со, ветлө „часословөн“,
 „Салом“ лыфҒө:
 ОҒеч-Ласеј зик-һын һольыс
 Паперт воҙө ачыс воліс:
 „Оз-ө тыдав?..“
 Старөста то воіг-кежлө
 Зіла-зіла гісјас пешлө
 Ғватөј воҙө.
 ПопаҒҒа зик лунтыр ропкө:
 „Талун менам гөлөм јопкө
 Мыжкө воҙө!..“

Ньекод талун вөлөст куза
 Обод бөрын ез вод узыны,—
 Кыз-нө позө?

Кывзыгөны пөчјас, пөлјас,
 Ошөдөмаг гөкыд пельјас
 Ошин розө.

Посни чельаф вашкөдчөны
 Килчө вылын, видчыгөны—
 Кор-нин тонгас?

Кирө-Јарө керка вылас,
 Ода-Педө рыныш вылас,—
 Аттө, зонјас!

Савө-Лавер сурја жылын
 Аркірејлы „тропар“ гылө
 Первој гласөн.

Нывбабајас, кага сорөн,
 Чукөртчөмаг јукмөс дорын,
 Гашкө, дасөн!

Кызкө-ј мөсјас талун кортөг
 Агныс локтисны воз гортө—
 Пажын кадө.

Рисјалө то ошинулын
 Нон-пом кукаң, бөжыс вылын,—
 Јона радлө!

Карта сајын петук гылө,—
 Аркірејлыг локтөм кылө—
 Швачкө бордсө.

Нумјалөны: ыжјас, чаңјас...
 Шпыңјалөны: понјас, каңјас...
 Чіпан котсө...

дөзміс-код-нин отеч-Ласеј:
 „Кор-нө воан, сватөј-батөј,
 да-ј владыка?..

Паперт-возө ветлі квајтыг...
 Јона попафда страпјатіс, —
 Оз-ө щык-а?..

Гумалө-нын кынөмјасным...
 Вильодны-көт колі аслым
 дозмөр көја!..
 Ме-нын дөзма, дыр он во-да,
 „Искушеньнө“ јуны содө,—
 Грекө вөја!..
 Онмыс лічкө пажын бөрын...
 Сізімөдыг ветлөм-бөрын
 Водны довгіс.
 Муртса пөртчіс пагкыд раса,
 Тур-тар муні өшің тасө,—
 Јакө бовгіс!..

Отеч-Ласеј тонгөм-бөрын
 Зур-зөр пыріс вічко шөрө,—
 Терыб кока!
 Вөлөгт куза јозыд шызіс,
 Вічкө дорын регыд гызіс,—
 Суматока!
 Көгта петө зібјыв спаса,
 Габө кыскө вежа-васө
 Вічко шөрыг.
 Тонө, петө божја матер;
 Петө уна пөлөс сватөј—
 Том і пөрыг.
 Семө-Гріша морөс вылын
 Кујлө алөј чышјан вылын
 Јеванфелльө,
 Звөнар-Јакө жыңнан ковгө,
 Гөгөр ставыс зілгө-бовгө,
 Чінгө пелө.
 Поп ез төдлы кода-кості
 Каділөсө кіас богтіс,—
 Щыныс пуркјө.
 Гірі-лукі Опонь летчіс:
 „Аркіреј-пө скачөн летчө
 Ту-дор чуркјөд!..“

Jöz сек вөрзис пернапасөн..
 Медвозвылас зібыв спасөн
 Боглалёны.

фак да Лавер, медбур гласён,
 Кыті „альтён“, кыті „басён“
 „Когалёны!..“

Ез-на воны вөлөгт помө,
 Көста шуис: „Тонө, тонө
 Лебзө скачён!“

Збылыг паныд, бура ылын,
 Вөла „пызjö“ кык-кок жылён,—
 Нҗајтыс качө.

Міртуј шөрыг јөзыд кежис,—
 Јона Ласеј сені резис
 Вежа ванад.

факлы шуө: „Сегса татён
 „Исполати деспотатө“
 Гылөј паныд!“

факлы-бара оз ков щөктөм,
 Савө-Лавер сылөн щөщ ем,—
 Сузчас гөлөс!

Віçөдөны—зік-һин матын..
 „Аркірејыд то-һин, татён!
 Аттө, вөлыс!..“

Копыртисны јурјас, сінјас:
 Аркіреј мед кыкнан кинас
 Бласлөвітас.

„Јір-јір-јір!..“ сек вөла муніс..
 Нөкод ез лыгт һинөм шуны,—
 „Гашкө, вѳдас?..“

додҗаң кывліс ыжыд гөлөс..
 Сегса јөзлөн уна пөлөс
 Мөдіс горні:

„Бытө лыјіс, абу-ј дукус.
 Ме чајта-да, тајө здукуын
 Ыстас корны.“

- „Віқöd, попыд век-на резö!..“
 — „Јамщкыс-нө вöлі ез-а?..“
 — „Четчыштöма?!..“
 — „Ен те, Көгта, адзыв агсö?..“
 — „Абу вегіг шоныд пагсö
 Шыбытöма..“
 — „Аттö, крестыс вегкыд кіас!
 Колскöбтас-кө, мөскöс віас—
 Зев-öd ыжыд!..“
 Поп зев шоггö: „Мыј-нө сыкөд?
 Мыјла ез сувтлы владыко?
 Со-öd мыжыс!..“
 фак да Лавер.—вегкоф налы,—
 Кылö: „Тебе бога квалим“
 Лывкјöдлöны...
 Бара јöзыд кутіс жöзны:
 „Кывзöј, мыј-нө öні вöчны?“—
 Арталöны.
 Віқöдöны: Кірö-Педö
 Увгаң сетчö локтö-лебö,
 Быттö борда.
 Кашкö, упкö, лолыс тырö: -
 „Локтöј!. Кодкö креста пыріс
 Макар ordö!..“

 II.

Макар һищла талун вöлөн
 Вөрö кајіс гујас пöлөн
 Бура ылö.
 Колыс туж вылас зік вовсö,
 Ачыс кежіс пујас пöвсö
 Веж-һищ вылö.
 Сіјö кадын, вöлөм, татөн
 Тапікасö ош зев матын,
 Рөкыд воғö.

„Мігтөм чужөм“ вөв-дук кылас;
 Ыокыг сувтлас кык-кок жылас
 Вөелы воча.

Муткыл-пескыл сегга мөдас
 Вөлөс кутны шошаөдыс
 Чорыд гыжнас.

Вөлыд төдө: воіс помыс...
 Трук-трак!—орі чукильдомыс,
 Ödjö пышјас.

Горөдіс ош: „Гуө-гаө!“—
 Ез і төдлы, тельгаө
 Чатөр угі.

Вөлыд һөв-моз летчө гортө,
 доддас—ош лок-ногөн горзө,
 Качлө-ј углө.

Туркі-таркі—вужјас вывті,
 Зімі-јіркі—посјас вывті
 Грімөдөны.

(Со-өд кущөм дівө лолө!)
 Вөлыд полө ј, ошкыд полө,—
 Тіралөны.

Ошкыд доддын равзө-лөвтө,
 Зіла лапаяснас өвтө
 Кыкнан бокас.

Таркөдөны креста јөрөд—
 Мылјас вывті, гујас. дорөд,—
 дојмө бокјас!

Өні крестө ошкыд швачкіс,
 Крест пом чегі,—кылө, трачкіс
 Ежа бердөд.

Ödjö кресттө, мыјөн суріс,
 Гыжнас кыскіс, лыкыг зуріс
 Морөс бердас.

Кыпөдчисны гөра жылө,—
 Гора-гора звөн-шы кылө;—
 „Мыј-нө тајө?..“

Оз і тѳдны, мыј і вѳлі, —
 Кызі воіс гортас вѳлыс,
 Карта сажѳ.

Макар гѳтыр страстѳтчѳма,
 Сещѳм фѳвѳ кастѳтчѳма, —
 Быдтор сѳрѳ.

Ошкыд, конѳр, мучѳтчѳма —
 Крестсѳ ылѳ шыбытѳма,
 Ачыс — вѳрѳ!..

Јѳз кор воіс — јона шенѳіс.
 Опѳн попкѳд зев дыр венѳіс
 „Трущѳпаѳн!..“

Звѳнар-Јакѳ век-на ковгѳ,
 Оз і лантлы — сѳзі-ј бовгѳ
 Ватагаѳн.

Јѳзыд бѳр-нын нуѳ јенјас:
 „Аттѳ, фѳвѳ!.. Аттѳ, зонјас!“ —
 Гералѳны.

Зѳбјыв спасјас пельпом вылын,
 Алѳј чышјан кына улын
 Тыдалѳны.

фак да Лавер оз-нын татѳн
 Аркірејлы „Ісполатѳ“
 Лывкјѳдлыны.

Отѳч-Ласеј думыштчѳма,
 Јанѳім-вѳсна зумыштчѳма:
 „Кызі-ј мынны?..“

Отѳч-Ласеј „четверт -дорын
 Зев дыр ыліс рытнас сорѳн
 „Многа лета!“

„ѳні ставсѳ лепта релѳ!
 Ачым воі аркірејѳ, —
 Мат всепета!“

„Гажа лун“.

Турі тарі, гурі-гарі,

Пемыд јөзлы воіс бара

Гажа Ыжыдлун. (2-ыг)

Поп-џак нокгө, вуні шоггөм...

Асыввоџагъ вічко доргагъ

Жыңнан бовгө: „брун!..“ (2)

Војшөр бөрын, вічко шөрын,

Göd јөз шөрын кылтис вөрөм,

Бытгө ыжыд ког. (2)

Gіска біөн јөзыд жуө,

• Поплы џакөн кылө шуө:

„џвері-өзөс вост!..“ (2)

Вөлтар дорын, кырлөс дорын

Кылө „корын“ гылөм гора:

„Крістос-пө воскрес“. (2)

Гывгөм бөрын, воџөн-бөрөн

Jöz бөр петө вічко шөрыг,

Кысгө бытгө гез. (2)

Недыр-мыгті локтө кылө,

Кілчө вылын „паска“ гылө,

Сыла бана поп. (2)

Пемыд јөзыд кывзө сөрөм,

Поплы сөвтө мыџда төрө,

Пірөг-шаңга—шңоп. (2)

Музтөм кокјас—џакјас-попјас—

Чукөртасны гырыг нопјас,

Медга уна һаң. (2)

Лун-лун багко крестөн өвтө,

Жыңнан јургө, сізі-ј лөвтө:

„Бірің-буруң-браң!

Goјам-на даг-һаң!“

Гудрагём

(гыланкыв).

Гуса төвар Машö нуö.

„Ветлö ödjö!“—сijö шуö:

„Перативыд jözön тырö,
Мича төвар ставыс бырö.“

Аттö фivö, аттö фivö!

Kodi böрдö, kodi гылö.

Пелтöм Мишлөн гөлöс кылö:

„Гургы, гургы сөкja щаксö!“

„Татчö, татчö!“—jöзыс баксö.

Аттö фivö, аттö фivö!

дона төвар донтөг петö,

Ызгыг jözlөн дульва петö.

Ставыс равзö, гымгö-зыщкö,

Пиъсö jirö,—пырö пыщкö.

Аттö фivö, аттö фivö!

Пелтöм Мишö кулак лептис,

Öти-мөдлыг рушку ректис;

Чуш-чаш вартис, пома гартис,—

Регыд сылөн фелö артмис.

Аттö фivö, аттö фivö!

Сек-таj jözlөн гинjас воггис,

Сек-таj jöзыд jара богтгис:

Гила-гола öшин kiggis.

Öзöс-пыффи выль туж пистис.

Аттö фivö, аттö фivö!

Рушку вылын муртса төрим,

Möda-мөдлыг нырвом гөрим.

Воҙö-бөрö жуам шöрын,—

Корсам мича дөрөм дөра.

Аттö фivö, аттö фivö!

—„Ура! Богтлөj, кодлы-гурö!..“

—„Oj-ja, кодкö пельöс пурö!..“

—„Аттö, потi менам juröj!“

—„Лешак чукөр, енö дурöj!..“

Аттö фivö, аттö фivö!

Ставыс тōдса: тонō батō,
Тонō Ката, Кірō-Татō.
Сопрон-Вагка, Пафōј-Нафō,
ōдa-сватъа, Пiла-дафō.

Аттō фiвō, аттō фiвō!

— „Уна тōвар гортō воiс,
Абу-тај-нō бобрiк нојыс?“

Мужiк менō сетчō сојiс:
„Лъшак-ōмōј тенō тојiс!..“

Аттō фiвō, аттō фiвō!

— „Буржык бруки меным шōрав,
Плеша Латкин мед оз герав,
да мед бара щыр оз керав,
Ачыд тōдан мыј сек кера!“

Аттō фiвō, аттō фiвō!

Шōрасiм да шōрасiм,
Вурагiм да вурагiм,
Термасiм да термасiм,
Быдōн јемјас чегјалим.

Аттō фiвō, аттō фiвō!

Коркō Машō вōтōн адзō:
Пефа-Педōр локтō дафда,
Бобрiк гача, јокмыл нуō.

„Аттō фiвō!“—Машō шуō.

Аттō фiвō, аттō фiвō!

„Кыз-нō теныд тајō воiс
Менам мiча бобрiк нојыс?
Вайтō ветлам татчō, матō...
Муса барiн, пōртчы гачтō!“

Аттō фiвō, аттō фiвō!

1920-d воō.

Јеретъичество.

Пемыд војын оз ков тōлыс,
Јара сотчō, оз пов тōлыс

„Јеретъичество, јеретъичество.“

Ветлыны кар куҗа жүгүд,
 Важ-моз нывомјас он жүгөд—
 Гөгөр тыдалө, быдтор тыдалө.
 Карагін да сартас вунө,
 Гурја куҗа біыд мунө,
 Пырө керкаө, пырө керкаө.
 Жежыд кырыма јөз шензө,
 Мөда-мөдкөд јона вензө:
 „Тажө вөчим ми, ставсө вөчим ми.
 Субөтнїкјас-вылө ветлім,
 Стансіјатө регыд лептім,
 „Унежитчим“ ми, перјим жүгүд бі!
 Машинајас гезјөн кыскім,
 Гожөмбыд зев зіла мырөім,
 Кодјим гурја гу, кодјим гурја гу.
 Гурјајасыд өdjө кајис,
 Јона ужалім ас-пайыс.
 Уна кісгис пөг, уна кісгис пөг...
 Öнї сы-пыффї ми корам,
 —Он-кө сетө, јен мед јорас—
 Јеретнїчество, јеретнїчество!“
 Аттө, јөзыд кущөм муфөр,
 Адзө—сїнмас пырө жүгөр,
 Шуө: „Вөчим ми, вәјө өdjө бі!“
 Оз ков нөтчыд ужыс повны,
 Колө өтвылыс пыр овны,
 Некод сек оз нөр, некод сек оз нөр.
 Кујим воөн позїс төдны
 Кущөм тужөд колө мөдны,
 Кодарын медбур, быдөнлөн ем јур.

1920-d воө.

Пернапас.

Енө фївїтөј ті менө,
 Комї аңјас, бабајас,

Ічөтїка вїгталышта
 Кор тї чөвтад пернапас.
 Муртса садмад асыввозын,
 Еновтанныд пөг вольпас,—
 Очсыштанныд, гыжыштчанныд,
 Чөвтад ыжыд пернапас..
 Воз тї четчад, комі ањјас,
 Муртса төдчө өшің тас.
 Петад, ывла өзөс вогтад—
 Бара чөвтад пернапас.
 Мыгган дозјө ва кор кігтад,—
 Мед оз пырны шевајас,—
 Пыр-жө кїнаныд тї пуктад
 Секі өdjө пернапас.
 Көзыд ваон сегга мыгкад
 Лөкаң вөзын чужөмјас,
 Вашкөданныд „Збраннөј водө,“
 Вөчад бара пернапас.
 Кїчышкөдөн чышкыганныд...
 Сувтад јенув пельөсас.
 Быд угоднїк-возын течад,
 Јона течад пернапас.
 Њаңтө лојад сојјаснаныд,
 Кресталанныд шомөсас.
 Бура һаңыд сен мед ловзас,
 Чуңөн гїжтад пернапас.
 Труба вогтад полїг-тырјї,
 Мед оз кігтны омөљјас;
 Шужга кїныд јушка кутө,
 Вөгкыд — чөвтө пернапас.
 Пачгыд сегга кыскаланныд
 Гырнїчјас да кашнїкјас;
 Быдтор чуңнад вїдлаланныд
 Чөвтіг-тырјї пернапас.
 Коса пуртөн сартас пескыг
 Јукаланныд кос сартас.
 Пачтө сегга ломзөданныд,—
 Вөчад бара пернапас.

Карта вылө сөгга летчад,
Кыыи би да пөдөңча.

„Төлө, төлө!“ — мөслы шуад,
Асныд чөвтад пернапас.

Гөрд дон ізжөн турун сорөн
Пөжанныд ти криңчајас.

Сетчө јөвтө сьсјаланнныд...

Первој вөчад пернапас.

Кага садмас, бөрдзас нора,—

Көтөдөма брөд вольпас.

Ускөдчанныд — „бласлө Кристос!“

Чөвтад сылы пернапас.

Һаңтө шердфад. Пачыд ваймө.

Чышкад пач-под пач лыснад.

Кык гор костын шынад кага,

Гудраланнныд пернапас.)

Сојны пуксад пызан сажө,

Первој лыфад „Отщө нас“;

Тупөг шөралігөн пуртөн

Гіжтад һаһад пернапас.

Черіһаһ-кө пызан вылын,—

Пыр мед јона шедалас,—

„Петыр-Павел сет-жө чері!“

Шуад, вөчад пернапас...

Шыд да рок-кө асныд сојад,

Оз вун тіјан корөмјас:

„Рөдітелјас, ставнныд вошјө!“

Бара чөвтад пернапас.

Тулысын ті гөрад, көңад,

Кевмад, јен мед зерыштас.

Вывлаһ чатөртанныд јурјас,

Чөвталанныд пернапас.

Гожөм шөрын Ілла пророк

Чардавлас да гымавлас.

„Сват, сват!“ шуад поліг-тырјі...

Лыдтөг чөвтад пернапас.

Арын вотчыны ті мунад

Чуманаг да пегтераг.

Килчө поскөд летчиг-мозыд
Пукталанныд пернапас.

Төвга рытын пеша дорын

Пукаланныд печканаг.

Ывла петны онө лыгтөј

Он-кө чөвтөј пернапас.

Ыжыд четверг војын полад:

Щыкөдчыг-пө гібалас.

Фөгөфөн да гирөн мавтад

Оңөсјасө пернапас.

Ічөт кага частө віглө:

Емөг уна пөрөсјас.

Урөк, вомің сылыг вөтлад,

Быдног вөчад пернапас.

Пачө сујлад, ымјас вічад,

Гетад гор-пыр леңөм ва;

Быдног песад кіјас-кокјас,—

Мурталанныд пернапас.

Ныв-кө мунө верөссәјө,—

Өшің шөрын бөрдлывлас:

„Спас да пречістаја“ лыдфө,

Чөтчө і пуккө—пернапас.

Воыг воө мукөд баба

Нөбаслыны ештылас,

Молытватөг оз і восковт...

Ферт-нын сені пернапас.

Енө фівитөј ті менө,

Комі аңјас, бабајас,

Ставсө віставны ог слөјмы,—

Лыдтөм тіјан пернапас...

Кулөм бөрын оз-нын некод

Аслыс чөвтав пернапас,

Секі вөтчө гортјыс-бөрва

Ыжыд пожөм пернапас.

1921-d воө, март 27-d лунө.

„Н ө б а с ы с“.

Люка-жө олөмыд фенгатөг мунө—

Сытөг зик некытыг нинөм оз гур!

Базарө летчылі субөта лунө,

Сиз толькө, весшөрө бергөдчис жур.

довжали площафөд лавкајас пөлөн,

Ассым ме музти зик прөста сен кок;

Ки-пöлын көрзина новлөдла вөлі—

Мед, миға, чajtисны, прөста ег лок...

Өти морт выј вылө гижим со корис,

донјаси сыкөд ме сени велдыр.

фадөлы шуа ме: „Чирөма көрыс!..“

— „Ез-ө-пө аслад, зон, ласнырыд чир?“

Нөб нө-пө, јен текөд, сета квајт сонас“ —

Шуис мем фадөыд медбөрја кыв.

— „Квајт соыд та вылө вывти-на дона.

Естөн, со, вит соыг вөзжылис ныв“...

— „Мун-нө-пө богт сылыг, донтөм-кө вөлі,—

Ме-пө-тај мырдөн тед выјос ог сет!“

Ег-өмөј богт егкө фенга-кө вөлі!

(Менгым-өд фадөыд оз төд куш зепт...)

Мөдлаын нывбаба вузалө чері,—

Шердынын поснидик чері да гыч;

Веж петис быдөн, да мыј нө-нин керан?

Кызи-нө гөмтөгыд нөбан те, кыз?..

Тув вылө кујим со ветымын корө

(Код-гурө бостө-тај вочасөн пыр);

Нөкчымөд игышти (төда быдтор-өд!):

— „Ок. миға, черыд-тај кујлөма дыр!..“

— „Мыј-нө-пө лоин те? Тавој-на кыјим.

Он-кө-пө төд нинөм, ен, зонмө, сөр!“

— „Збыл, миға, төтушка, дукгыштөм выјим:

Јукваад кылас таг чөскыдтөм көр.“

Картупел „нөбны“ ме сетысаң муні...

Быдлаын корөны „лимонөн“ пуд.

Кывнад-өд кокнид, ферт, „лимонтө“ шуны,

Сөмын-тај ми-воклөн сижө оз луд...

Видлала мешок-пыр „нөбантор“ зев дыр:

— „Јона-таж небзөма .. Абу-ө сиз?..“

— „Раңлы да видлы көт—картупель зев бур,
Абу-на ныра-а, не пошто сиз“.

— „Гашкө-нө, кывзыв те, мыжонкө вежан?..“

(Мыј ескө вежантор менам і ем?)

Артмам-кө, ме ordö вөвнад і кежав,—

Гөкыд-өд лоө, зон, катөдны мем!“

— „Вежам-нө сов вылад,“—вузалыс шуө:—

„Пуд вылө, колө-кө, вај пуджын сов;

Ставсө-кө бостан те,—вөлөн і нуа.“

— „Сизнад мем... dona-da... оз, миға, ков!“

Зев-на дыр базарөд фенгатөг шөјті,

Уна тор көсји-да, нинөм ег нөб.

Прөста зик кокјасөс рытөз ме нөјті,—

Өти тор „щыкгөма“, „dona“ зев мөд..

Кажигөн төдсајас шуөны меным:

— „Мыј-нын-пө базаргыс аңзылін бур?“

— „Нинөм-нын абу мем колөма сени,

Нинөм-нын нөбантор оз, миға, сур!“

„Нөбасө“-оз бара кодкө ме-ногөн,

Али-нө ме-кынзи некод оз „куж“?..

Уна-таж базарөд ветлөны „шогөн,“

Тыдалө, уналөн эепјасыс куш..

Ок, ескө, сојтөг-кө гынөмыд пөтлө,

Бост-да көт норматө товарөн веж!

Өні быд төргөвөј ас-дингыс вөтлө:

— „Ен-пө, „друг“, мешајтчы, бокөжык кеж!“

130

Поп „мавтчö“.

Корткеросский священник отказался соборовать умирающего, т. к. сам „соборовался“ за картами, приглашая туда же и делопроизводителя волисполкома.

(Сообщ. из Корткероса).

- 1 „Нинöм-кö-пö гижныд збылыг,
- 2 Гиж-пö, Виттор, попјас-јылыг“,
- 3 Тази шуліс öтi морт
- 4 (Ним ог вiгтав: скöрмас јорт).
- 5 Но тi, попјас, енö јортчöј,
- 6 Ме ог кывзы сöвет јортлыг;
- 7 да-öд мырдөн агныд тi
- 8 Лудчöданныд менгым кi.
- 9 Со вот Кöрткерöсса „батко“
- 10 Пыр-пö картiөн i шљачкö.
- 11 Ферт-öд картi сiз оз пес—
- 12 „Öчко“ ворсны зүгö бес!..
- 13 Пöра секи ödjö мунö,
- 14 Секи-ј „требајасыд“ вунö
- 15 (Вунö вегiг пернапас!)
- 16 дум вылад сек „туз“ да „дас“.
- 17 А кор „бантгыд“ еща воö,
- 18 „Перебор“-кö аслад лоö,
- 19 Јöзлыг картi малыштан,
- 20 Мыјда верман „мавтыштан“.
- 21 Ферт, сiз шуны, ворсöм нинöм
- 22 (Быт-öд кызкö пöткöд кынöм!)
- 23 Гашкö-ј көсјö воны мöс,
- 24 да-öд емöг кулыг јöз.
- 25 Мiјан јöз-öд олö најтын,
- 26 „Мöдар југыд“ век-на чajтö:
- 27 Матыгтчас кор кулан кад—
- 28 Быдөн тöдö „рај“ да „ад“.
- 29 „дари-ни-пö пöкајаннö
- 30 Оз поч кувны вегiг званнö,

- 31 А кор кутас „петны лов“ —
 32 Мукöд мавтчытöг оз ов.
 33 Сіа-жө-ј Көрткерөсын вөлөм
 34 Көсјө кусны өтi „олөм,“
 35 Корас мавтны агсө сек,
 36 А поп картиагө век!..
 37 Мед-нө сiәi, мавттöг кулас, —
 38 Шој i сытöг гуад кујлас,
 39 Сөмын кывзы, „батко-друг,“
 40 Ворсныд мукöдөс ен зуг!
 41 Мед „делопроизводитель“
 42 Исполкомын лун „гiфiтö“,
 43 Картиазны ем-на-ј вој,
 44 Лунсө „служаклыс“ ен гој!

1922-d воө.

Кулөм лов ловзөдөм.

С'езд «Живой Церкви» постановил снять с покойного Льва Толстого отлучение от церкви и вернуть его в лоно церкви.

(Из газет).

„Ловја Вiчка“-чукөр ловзiс,
 Шуө: „Кызкө ваяö
 Лев Толстојлыс јорөм ловсө
 Кыпөдамө рајө!
 дыр-нын лолыс кујлис адын,
 Гiр би пыщкын пугiс,—
 Мед-нын сегга сватөј радө
 Öнi, коңөр, пукгас!
 Толстөј-пыдi мөдөс јорам,—
 Ем-өд уна төдса:
 Колчаклыс көт ловсө дорам,
 Көт важ сарлыс рөдсө!

Поџо јорны Распућинџс,
 Адџо гујны џикџн
 Керенскџџс, џенікінџс...
 Ем-на-џд і Ћікџн.

Коді сувтџ властлы паныд—
 Ставсџ поџо јорны!
 Таџџм міјан џні тани
 'Колџ лоны сорні...“

Ок те, „Вічко“, џдва „ловја“,
 Зев-жџ-нын те џешкод!
 Прџста вџрџшитан ловјас:
 Лев Толстојлы вегкод!

Ластітчыны думгыд петан
 Сџветскџј власт-воџын:
 Гџтов сылы „многа лета“
 Гывны вџлтар воџын.

Важџн-џ-на „анапема“
 Тајџ властлы курксін?
 Кучікыд кџџ вежсџ тенад,—
 Гџлџмыд оз бурсіј.

1922-d воџ.

Поп да Вагіліса.

Бара-на поп-јылыг талун ме гіжа,—
 Таыг-џд, верітџј, абу ме мыжа:
 Мукџдыс вывті-жџ омџла олџ,
 Гіжыштны на-јылыг, ме думыг, колџ.

Отјын олџ Вагіліса,
 Отса поплы вывті муса—
 Гџлџм јопкџ.
 Меж-моз Вагіліса-бџрыг
 Вџтлысџ пыр отеч Бџріс,—
 дуль-ва џопкџ.

Матуш оз во гөлөм вылө,
 Васіліса бердын сылө,—
 Оз поѣ шуны

Щукін-грездө ськөд ветлө,
 Частө сетыг ас-кур шедлө
 Пөттөѣ жуны.

Ферт, кор ас-кур воас JURас,
 Мусукукскөд быд-ног дураc,—
 Јанѣм бырө.

Окалө да кутлө кинаc,
 Мырдөн сургө нонѣас дінас,
 Быдла пырө.

Паска-дырѣ Щукін грездын
 Бөріс ветлө вөлі крестөн
 Нан „славітны“.

Сетчө воіс Кырув Семө,
 Поплы шуө: „Колө тенө
 Јона відны.

Васілісакөд ен ов те,
 Грековөјтан асгыд ловтө,—
 Јөз сівітас!“

Поп сек локыг кокнас чужѣас,
 Семөос сек былі-вужѣас
 „Бласлөвітас“.

Семө прудјө секі тутас,
 Ладнө куѣныча сен кутас—
 Оз вөј ваө.

Ташөм попыд кулөм бөрын,
 Ферт-нын, лоас сватөј шөрын,—
 Воас, „рајө“.

Німкоѡас, Герапім Саровскі!¹)

Священник Спас-Порубской церкви
о. Павел Латкия за молебн во вновь
отстроенной избе с занесением иконы
Серафима Саровского запросил у гр-на
своего прихода четверть самокуру.

(Из газ. „Југид дуж“).

Комі мортыд, ферт-на, пемыд,
Пыр-на дона сылы „јенмыд“:
Јенлы поп кі-пыр быдтор
Ыстас мыј көѡ поп оз кор...
Поруб вічкоын ем образ,
Ыжыд, пагкыд, быѡѡ өбөс;²)
Тажө образыслөн нїм—
„Преподобнөј Герапім“.

Јөзыс медыжыд јен-пыѡѡі
Герапімөс сені лыѡѡө,
Сөмын мышкас сетчөс поп
Өшөдөма сылы ноп:

Герапім-пө, кывгө, өні

Ветлө керкајасөд сені.

Поплы өктө колантор—

Нан-да, выј-да, мукөд тор.

Керка вежөдөмыс корө

(Он-кө гет, нем-кежлө јорө.

Оз-таж Угрозыскө сур!)

Четверт чорыд... самөкур...

Јөзыд, ферт, міса, зїк пемыд:

Он-кө гет, вошө-пө немыд.

Мыј-нө керан? Быѡ-өд гет:

Выл керкаад сіз он пет“...

Тажөн Спас-Порубын олө,

Гојө, јуө, мыјда колө,

Муфер, најан Латкін-поп,

Оз-таж жаднөј „отеч“ пот!..

¹) Радуйся, Серафиме Саровский!

²) Өзөс.

Аттö дивö, Герәпимö,
 Со мыҗ вöчсö тенәд һимөн!..
 ферт, он вермы тöдны те,—
 Нимкоҗас, мыҗ гижі ме!

1922-d воö.

Ен кыскав менö.

Міҗанлы гижны пыр гаҗетын колö
 Кыҗ ескö бурҗыка лөгöдны олөм.
 Мукöдыс гижöдгыс зев јона полö,
 Гіҗан-кө сы-јылыс, „өҗвет“ пыр волö,
 Сіҗі-і сүҗсöны вомавны тенö:
 „Ен-пö те прöстагыд кыскав, зон, менö!“
 Комкозлөн, шуам көҗ, кытікө вөрö
 (Москі-лі киггöма, важ керка пөрö),
 Сы-јылыс гижә ме гаҗета шөрö.
 Комкозыд öдвә сек ку пиас төрö,
 Термагö „өҗветөн“ јанөдны тенö:
 „Ен-пö, зон, гаҗетад кыскав сіҗ менö!“
 Лыбө-нө, Обтранслөн җелегајас җуртö;
 Туҗ посјас киггöма, перевоз јуртөм,—
 Он бара вуҗ һебог јутö һі һуртö!
 Гіҗыштан гаҗетö став-јывгыс „гуртөн“,
 Төдан-һын мыҗ секі кыҗөдö тенö—
 „Мыҗла-пö прöстасö кыскалан менö?..
 Ноль во ме гаҗетö гижөмөн олі,
 Нөкор-на һөкодсаң гижөд ез волы:
 „Збыль-пö со пасјöма, сіҗ-пö і колі“.
 Пыр-на мі быҗтөкө шылыда олім...
 Öтарö пыксöны быдласаң венөн:
 „Енө-пö прöстатö кыскалө менö!“

Шуласны: „битөг-пө шыныд оз овлы,“ —
Ме чайта, лөж жуөр газет оз новлы
(Сетыс-өд повны-на лоө Поповлы!)
Мыжкө-кө гижөма, ҕерт-жө-нын, овлө.
Сігі-нын, јөз воғын, шуоны сени:
„Енө-пө кыскалөј прөстатө менө!“

1922-d воө.

РОЧ ВYЛЫГ ЛӨGӨdӨMЯC

da

KOMI-POЧ.

Көјін да Каң.

Көјін со сикт-вылө локтөма вөрғаң,—
Абу-нын „гөгитны“,—повзөма, кашкө:
„Пишцалөн, понјасөн вөтчөны бөрғаң;
Верма-пө кытчөкө зөбгыны, гашкө?..
Ферт егкө пырас көт код ордө—шаң,
Сөмын-тај быдлаын өзөсыс пөдса.
Адзө друг: пос вылын пукалө Каң,—
Кевмысө сы-возын, бытөкө төдса:

—„Кысылөј-каңылөј, Василеј-другөј!
Јен-могыс зөб менө, воі-өд матө:
Омөл-јөз понјасөн богтисны кругө,
Вөтчөны ме-бөрға, танөг-нын—матын;
Өдјөнжык, зарнөј, інды бур мортөс,
Сы ордө верма мед зөбгыны наыг!..
—„Степанлы шыаглы, буракө, гортас,
Сыыг бур мужікыс оз-нын гур татыг...“

—„Сіз егкө, другөј, да сыыг-ме пола:
Кольан во гожөмнас межсө ме нуі!..
—Но, сивө, аттө-зон! Лока тај олан!
(Каң сетчө нөжжөнїк Көјінлы-шуїс)
Мун-инө вөзжыгы сөмјан-дад ордө...“

—„Ен-нын шу сы-жылыс, мөдөс-вај інды:
Сылыс ме баласө пышјөді сөрдө,
Өні-на лөгалө: мед-пө ме ванда!..
—„Но, јеремаканөј.—Трөшө-нө вөзжыг!..
—„Мун, Васө! Мыј-нө те?.. Кызі-нө... Мыј-нө?..
Сыкөд ме-ј аджыны вегіг ег көсжыг:
Ыжсө ме гојі да кыјөдчө лыжны...“

—„Но, трустө, работа! Мокастө олөм!..
Јешцө вај шыаглам Клым ордө, збылыг!..
—„Ок-ок-ок, кысылөј, өөлөмөј полө:
Арнас ме кукаңсө жагөді сылыг...“

— „Но-но-но!.. Те-тај, зон, быд возын, мыжа,
 Гөгөр-тај, вөлөмыд, важөн-нын сирөг:
 Јона-тај сојлөмыд межјас да ыжјас,—
 Горшыд-тај пагкыд зев, нырвомыд вiрөг...
 Кужан-тај, муфер-тај вөлөмыд ворсны,—
 Сецөм-нын, төдөмөн, Көјин-рөд тiјан.—
 Кызi-нө лыгтан таг доржыгөс коргны?
 Јөзүд-өд абу-жө јөјөг зiк мијан!
 Мун вешјы гiнвозыг... Абу-нө-ј јанзiм?..
 Мыј ачыд коргыгiн—сiјө i адзiн!

В у н д ө м.

Талун петi гажа шондi!
 Зарны шепта бур су вунда
 Ме, том iчмонь (2)
 Лечыд чарла шырскө воҙө,—
 Косјас вiсө, сојјас музө,
 Онмөј лычкө. (2)
 Со-өд куцөм мијан мыргөм:
 Некор он төд чөскыд уҙөм,
 Быдлун вiган. (2)
 Гөкыд уждыд немтор ескө:
 Менгым морөс мөд шог костө—
 Гөлөм вiгө. (2)
 Мамө сетiс верөссајө
 Менө, томөс, пөрыс сајө—
 Төдтөм шөрө. (2)
 Аслам гiктын шогөн колi
 Менам другөј, муса Кола,
 Гөлөмшөрөј. (2)
 Вот i өнi вундiг-тырјi
 Важ вөлаыс гажөј бырi,—
 да-ј шог богтiс... (2)
 Југыд чарлас кольтаө суцкi,
 Шојтчiг-моз ме борјө пукi,—
 Гiнва-ј петiс. (2)

Ег і тӱдлы вугыртгӱма.

Муҗӱм бӱрын унмовсгӱма.

Кольта бердӱ! (2)

Кольа ордӱ волі вӱтӱн:

Аслам шогыс бытӱӱ сетӱн

Јона бӱрді. (2)

Кор ме саҗмі сырқјалӱмӱн,

Борјыс четчі термасӱмӱн—

Шонді летчӱ. (2)

Су бӱрӱзда чарла корӱ,

Шонді ӱдјӱ сорлаң ңорӱ,—

Пӱра гортӱ. (2)

Гортын менӱ видчысӱны:

„Ештӱдӱ, Ғерт“—думајтӱны:

„Зиль том ічмон“. (2)

Со-ӱд куцӱм мијан уҗыд,

Он тӱд кӱні ыҗыд шогыд

Тенӱ лычкас. (2)

1918-д воӱ.

Зеленецкая коровушка.

В селе Зеленец Устьсысольского у. коровам была дана закваска самогонки. Утром коровы бегали по селу с ревом и диким мычанием. Крестьяне и вообще все село смеялось над пьяными коровами.

(Из газ. „Југыд туй“).

Ой, полным полна моя кадушечка,

Тырыс сені вина шом!

Ай люли да ой люлюшечки

Артмас самӱкур зев јон!

Пойду, выйду пемыд пывганӱ,

Войбыд сені вјӱда.

По селу друг кутіс кывсыны:
„Гуга ставныд віжодö!

Едут с города чекисты,
Быдөнös-пö шобасны...
Выливайте всю до-чиста
Пельсагыныд шомјастö!

Эх, заквасочка пригожая,
Вывті жал-öd самöкур!
Но судьба уж видно божия, —
Ортсö кістны лоö сур!..

Ох, ты горе наше горюшко,
Со-öd суіс куцöм мыж!
А в закваске-то есть вволюшку
Рокös, су-пыз да-ј чуж-пыз!

Эх, не гоже быть с из'янами—
Оз поз ортсö кістны њањ,—
Не бывать уже нам пьяными,
Мöслы кігта—лоас шањ.“

Вот и пала ночь глубокая, —
Карта вылö летчісны.

—Тпру-ка, тпру-ка, чернобокая!—
Шом раб ворјö кігтісны.

—„Вот теб, милая коровушка,
Чöскыд, курыд јуан тор.
Пей-же, пей ты на здоровьюшко,
Кушöз кушты помöј вор!—

Завтра утречком ранехонько
Мöсјас ывлајн баксöны;
Все время ревут, пьянехоньки, —
Јöзыс јона ваксöны.

Хорошо живут—привольице!
Зельењечын абу шог!
Знать не знают про Поволжьеице,
Налы шоглун—абу мог!

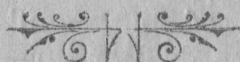
Прантсузскöј „Кіры-нары“.

(Роча-коміа сыланкыв, гудöкөн).

Кірлі-карлі, кірлі-кар,
 Гертсö веселітса!
 Паріж—ыжыд, жужыд кар,
 Прантсузскöј столытса.
 Кумма-ріна, кумма-ран,
 Ты іграј, гармошка!
 Паскыд рушку Мілҗеран
 Врангелöс зев ошкө.
 Ғита-ріта, ғита-ра,
 Молодетс удалыј!
 Савінков да Петлура
 Локтöны-пö талан.
 Гірлі-гырлі, гірлі-гыр,
 Пропадај җелега!
 Антанталөн усö ныр,
 Зарні кокыс чегö.
 Тпрута-тата, тпрута-на,
 Скучно дорогаја!
 Большевікыд сötана,
 Гöллы олөм ваяö!
 Віна-вöна, віна-вö,
 Ты іграј побольше!
 Аттö сівö, со сівö,
 Мірітчöма Польша!
 Зірлі-јурлі, зірлі-ја,
 Лублы ја, повер мңе!
 Воші міжан надöја,
 Görдöс егö вермө!
 Теңі-рені, теңі-ра,
 Непорочныј ангел!
 Коли öти жеңерал,
 Шонді банöј Врангел.

Тпрука-нука, тпрука, стој—
 доља моја, доља!
 Гөрд-кө вермас—ој, ој, ој!
 Орö мијан гоља!

1922-d воö.

Рочјас.

1000

Суровый край.

(Родное).

Суровый край! Угрюмый край!
Распахни ты двери мне,
И тайны чудные открой
О былом, о старине...
Суровый край! Поведай ты,
Что хранишь в груди своей?
Ты видел жизни тяготы,
Суеты минувших дней...
Суровый край — молчанье весь,
Тишь безмолвная кругом;
Шумят лишь ветры, стонет лес,
Плещут волны у берегов...
Суровый край! Забытый край!
Властелин угрюмый мой!
Из тьмы веков ты в светлый рай
Укажи мне путь прямой!..
Суровый край! Смотри, уж свет
Дивным пламенем брезжит,
Скорей молчанья скинь обет,
Огонь правды поддержи!
Суровый край! Прекрасный край!
О тебе мои мечты;
Ты дорог мне, священный рай!
Моя родина ведь — ты!

Манифест.

Посмотри, в избе мерца
Светит огонек.

Возле Латкина Степана
Собрался кружок.

Делегаты с хлебом-солью
Стоят в полукруг:

Всем буржуям прежнюю волю
От Степана ждут.

Потерпевший тут „насилье“
От большевиков

Кулачина пред всеильным
Умереть готов:

„Губернатор милосердный,
Будь родным отцом!

Все, что ими дано бедным,
Дай вернуть в свой дом.“

Тут и пастырь—страж небесный,
Тут церковный причт;

Тут купчина всем известный,
Тут и Венедикт.

Дружным хором эта свора
Подняла шум-вой:

„Коммунисты были—воры,
Комиссары—ой!“

Слушал Латкин в умиленьи
Всенародну речь,

И, по щучьему веленью,
„Манифест“ стал печь.

И с трудом от слова к слову
Пальчиком водя,

По печатному читает
Мужичкам дитя:

У буржуев конфискации
„Я не признаю,

И вернуть все по квитанции
Сей приказ даю...“

Мужички в глубокой думе
 Слушают, молчат;
 Бабы суют детям соски,
 Чтоб унять ребят.
 Долго думают-гадают
 Мужички указ...
 Вдруг звезда тут засияет
 И „огонь“ погас...

1919-д воё, декабр 17-д луно.

Утоплено.

(Поэма по Пушкину, из Устьсысольской хроники).

Прибежали в избу дети
 Второпях зовут отца:
 — „Тятя, тятя! Мы одеты!—
 Мать украла без конца
 Коленкору, сатинету,
 Ситцу, тикку и муар,—
 Ой, чего тут только нету...
 Самый лучший весь товар!
 „Врите, врите, бесенята“,
 Загорчал отец в укор:
 „Покажу я вам, чертята,
 Сатинет да коленкор!
 Вдруг да снова (не дай, боже!)
 Город красные возьмут.
 Вам ничто, бесстыдны рожи,
 А меня в Чека свезут!..
 Делать нечего... Ой-да-но!
 Покажите, где товар?
 (Ох и черти-же, однако,
 Эти дети—вражья тварь!)
 Ну-те, бесы, нука, где он?
 Прочучу-ж как врать вперед!..“

— „Погляди вон, тятя, эвон
 Сколько ситцу мама прет!..“
 Близко к дому, в самом деле,
 „Мама добрая“ спешит.
 Вся пытит и дышет еле,—
 Преогромный куль тащит.
 Заблестели у всех очи,
 Опустились руки вниз,
 И до поздней зимней ночи
 Речи радостно лились.
 — „Это мне вот на рубашку,
 Это брату на штаны,
 Это маме, вот папаше,—
 Будем все мы как паны.“
 — „Ну, щенки, вы спать ступайте,
 Будет вам—озолочу,
 Да смотрите-ж, не болтайте,
 А не то,—поколочу!..“
 Ночь! Мороз трещит здоровый,
 А в избе приятны сны.
 Во сне мерещатся обновы:
 Юбки, блузки да штаны.
 На устах детей улыбка,
 У папаши грудь бурлит,
 А мамаша, как голубка,
 Все воркует и храпит...
 Долго-ль спали так счастливо
 Не судить об этом нам;
 Среди ночи вдруг пугливо
 В страхе встал папаша сам.
 Чует ясно: ветер воет,
 На дворе мороз трещит,
 Человек как будто стонет,
 Кто-то двери тррт: стучит.
 У папаши тут мурашки
 Заходили по спине.
 Вспомнил он штаны, рубашки,
 Тик, муар да сатинет...

— „Кто там?“ — „Эй,пусти, хозяин!“

— „Ну,какая там беда?

Что ты ночью бродишь,каин,

Чорт занес тебя сюда!

Где возиться мне с тобою?

Дома спят,ведь ночь теперь...“

И трепещущей душою

Отворяет в сени дверь.

Из-за туч луна катится...

Что-же? Голый перед ним

Посинел и весь трясется,

Ледяной взор недвижим;

Все ужасно скоченело,

И взывает правоту:

— „Хоть кусочек брось на тело,

Дай прикрыть мне наготу!..“

Но папаша дверь прихлопнул,—

Гостя голого узнал.

Тут он понял, что ухопал,

Что у голого украл...

Страшно мысли в нем мешались,

Вмиг пропал покой и сон;

И до утра над ушами

Раздавались вопли, стон...

Есть в народе слух порочный,

Говорят: лишь ночь придет—

Вор презренный, в час урочный

Обокраденного ждет.

Днем семья вся шьет да кроит

Кофты, юбки, много блуз;

В вечер, дверь едва закроют,—

Бродят мысли вокруг „Союз“.

А глубокой ночью встанет,

Тихо бродит взад вперед.

Долго внемлет вор, как стонет

Им ограбленный народ.

„Дрия Демона“.

(Посвящаю всем „беспартийным“).

...Но молви, кто ты? Отвечай!
 Я тот, которому внимают
 Враги работников земли;
 Чья мысль над бездною витает,
 Душа покоя чья не знает,
 Чья честь и совесть замерла.
 Я тот, кто прошлое жалеет
 И настоящее клянет,
 Мечты надежды кто лелеет,
 Возврата старого кто ждет.
 Наследник я Пилата,
 Изменой всем буду грозить:
 Я—Каин, злой убийца брата,
 Иуда, всех продам за злато,
 Я—вечный в мире паразит.
 Я—жалкий трус, я—соглашатель,
 Власть Советов не по мне.
 Пусть льется кровь, но, как предатель,
 Всегда стою я в стороне.
 Мне чужды все борьбы картины,
 Я равнодушен ко всему;
 Найду всегда во всем причины:
 Я—ветер, гений беспартийный,
 Пристать нет силы ни к кому.

1919-д воо, декабр 28-д луно.

Приключения гражданина Шок.

Учреждения наши все-ж ухитряются развивать волокиту--
 Одержимы бюрократическим грешком.
 Вот, примеру, какою вызвала бумажную кипу

Маленькая история... с горшком.
 Не думайте, что это—фантазия.
 О, нет, это истинная оказия,
 И случилось это в Устьсысольске.
 Недели две, иль три тому назад,—
 Неважно, времени прошло сколько,—
 Только следует отметить факт,—
 Волею судеб нашел один гражданин,
 По фамилии Шок,
 Что для варки пищи ему необходим
 Горшок.
 И вот:
 Пошли тут размышленья,
 Какие нужны ухищренья
 Горшок достать;
 Какие справки, удостоверенья, отношения
 Написать.
 Надеюсь уладить дело проще,
 Пошел он сразу в Райсоюз,
 И—о, конфуз!
 Приходит, спрашивает: „Так и так,
 Нельзя-ли мне горшочек дать?“
 —„Без заявления—нельзя.
 Горшки не выдаются зря.
 Горшок купить—не диво,
 Укажите лишь мотивы,
 Чтоб иметь нам оправданье
 И не было бы нареканья.“
 Пошел домой гражданин Шок
 И написал заявление
 Всем на удивленье
 На... горшок:
 —„Горшка у меня в хозяйстве нет,
 Не в чем сварить обед:
 Суп, щи, кашу
 И другую пищу нашу.
 Ввиду изложенного прошу не отказать,
 И горшок для варки дать“.

— „Ну-с.

Пойду я в Райсоюз

И горшка теперь добьюсь“...

Приходит снова с заявлением:

— „Ну, готово, получите,

И горшочек отпустите“.

— „Прекрасно Ваше заявление,

Идите в Отдел Распределения“.

Пошел, как предложили.

Готово—резолюцию наложили:

„Гражданину Шок

Отпустите горшок“.

Гражданин повеселел,

Снова в Райсоюз он полетел.

Сверху к низу он спустился

И у горшков уж очутился:

— „Вот Вам виза—получите,

И горшочек отпустите!“

Рассмотрели документы..

— „Достаточны аргументы.

Вот что, гражданин Шок,

Чтоб получить горшок

И вышел из этого прок,

Еще нужен ордерок“.

Разочарованный Шок

Бежит кверху получить ордерок

На... горшок:

— „Уф, опять я к Вам наверх,

Что за грех...

Не получил горшок,

Сказали—„нужен ордерок“.

Выдали ордер. Спустился вниз

И промолвил Шок:

— „Однако, дайте-же горшок!“

— „Выдать горшок вам можно, я вижу,

Уважаемый гражданин Шок,

Но на этот ордерок

Нужно еще Рабкринна визу.“

И снова бежит Гражданин Шок,
 Чтоб получить ему горшок,—
 К представителю Рабкрина,—
 Так и быть, раз это—причина.
 Выполнив и это порученье,
 Усталый от такого хождения,
 Приходит в лавку снова Шок
 И просит отпустить горшок:
 —„Помилуйте, что это на самом деле!
 Носиться сверху вниз надоело!
 Признаться, во мне все клокочет,
 Ну, дайте же, дайте мне горшочек!“
 —„Теперь уж, гражданин Шок,
 Ваше дело в шляпе:
 Напишем заказ на горшок,
 И—вся тут“.
 Пишут заказ: „Отпущен гражданину Шок
 Глиняный горшок.
 Цена, сумма, итого—
 Ровным счетом рублей сто“.
 —„А теперь вы распишитесь,
 В кассе еще расплатитесь.
 Квитанцию—сюда, там оставьте корешек,
 И получите вы горшок“..
 Уж плюнуть на все хотел Шок,
 Да что делать: необходим горшок.
 Бежит опять на верх, платить деньги в кассу,
 А в лавке строят ему снова гримасу:
 —„Фу, какой вы недогадливый человек,
 Гражданин Шок:
 А где-ж на горшок
 От кассы чек?“
 Махнул рукой, плюнул на пол,
 Вышел из лавки наш Шок:
 —„Что за дьявол?
 Замучил меня горшок!“
 Наконец после долгих мытарств гражданин Шок
 Осилил последнюю преграду;

И за все в награду,
 Получил... горшок.
 Идет веселый по мостовой
 К себе, домой...
 Вдруг споткнулся гражданин Шок,
 Упал и... вдребезги разбил горшок.
 Плакали бумажки: визы, резолюции, чек и ордерок.
 Волокита не пошла в прок.
 За все-то мытарства гражданин Шок,—
 Уж, истинно, посмеялся над ним злой рок,—
 Получил разбитый горшок.

1921-d воё, апрельн.

Ерунда о „лягушках“.

Приемщик на почте отказался принять от Редакции газеты „Југъд туј“ сбор за пересылку газеты мелкими (1000—5000 руб.) деньзнаками и назвал их «лягушками». Редакция пыталась обменять этих «лягушек» в Обкомфине, но и там не приняли их.

(Вам знаю).

По деревне на осле
 Ехали ватрушки;
 У Редакции в столе
 Завелись „лягушки“.
 Выросли у петуха
 Руки до колена;
 У лягушек потроха
 Так и рвутся с плена.
 У соломы чудный вид—
 Распустились почки;
 Все „лягушки“ в один миг
 Понеслись на почту.
 Муха прячет под полкой
 Спелые капоты;

У Редакции долой
 Про „лягуш“ заботы.
 Рыба льет горячий пот,
 Ноги простудила;
 Миллионам круглый счет
 Почта подводила.

Ох, какое горе—страсть,
 Червяка сдавили;
 Вдруг на почту в двери—шасты!
 „Квакушки“ ввалились.

Под ногами комара
 Крыша закачалась;
 На „лягушек“—„та-ра-ра!“
 Почта раскричалась.

Чу! Темна осенняя ночь,
 Блещет позолотой;
 —„Уходите, кваки, прочь,
 Здесь вам не болото!“

Свиньи вилками едят
 Супчик из петрушки;
 Глянь—в Редакцию летят
 Снова все „лягушки“.

На паркете вот сейчас
 Пляшут две коровы;
 —„Нам, „лягушечкам“, у вас
 Климат нездоровый“.

Вон хохочет бедный муж—
 Жenuшка сбежала;
 И Редакция „лягуш“
 В Обкомфин послала.

У налима на носу
 Лопнули штанишки;
 Фин сказал им: „Разнесу,
 Вскрою животишки!..“

На глазу торчит вода,
 Палкой проколота;
 —„Что вы лезете сюда,
 Здесь вам не болото!“

У Ермилки колеском
Ходит вся гармошка;
И „лягушки“ вновь гуськом
Приволокли ножки.
Леший в воду перешел
И купил там трактор;
А на почту тут пошел
Сам уже редактор.
В огороде, на грядках
Роет кот ракушек;
Тут редактор на словах
Почте сдал „лягушек“.
На телеге по воде
Ехали „бурлаки“;
Значит, вот зарыта где
Здесь была собака!
Ерунде моей конец,
Это — просто враки;
Кто б сказал, тот молодец,
Где зимуют раки.

1922-d воѡ.

ЈУРИДАЛЫҒ.

I. Чуксаеџм.

Лыстбок.

✓ 1. Гџрд звџн	7.
✓ 2. Ыжыд бџрдџм	8.
✓ 3. Чолџм	9.
✓ 4. Kodi?	10.
✓ 5. Мџдыг	11.
✓ 6. Мыј керны	12.
✓ 7. Југыдлаң	13.
✓ 8. 1917—октаб—1920	14.
✓ 9. Ем-кџ шог, ем і мог	14.
✓ 10. Гажа сад	16.
✓ 11. Сџлџм сылџм	17.
✓ 12. Ытва-дырјі	18.
✓ 13. Вџт	20.
✓ 14. ѐнїја газет	21.
✓ 15. Воқ-на шџтчыны	21.
✓ 16. Ужјџз	23.
✓ 17. Вен	23.
✓ 18. Лозанна	27.
✓ 19. Воқџ-кежлџ	28.

II. Комі олџм.

✓ 1. Тџвга рыт	33.
✓ 2. Југыд козув	34.
✓ 3. Веж вџз-вывтї муна	34.
✓ 4. Қоқџгјас	35.
✓ 5. Бџв кутџм	36.
✓ 6. Арга мџјдкыв	37.
✓ 7. Шондї банџј	39.
✓ 8. Meda	40.
✓ 9. Чужї, быдмї сџд вџр-шџрын	43.
✓ 10. Адзыган-тај	43.
✓ 11. ѐтчыд овлџ	44.
✓ 12. Тїјук	46.

II

✓ 13.	„Суд мунö!“	51.
✓ 14.	Вёлöга перјöм	53.
✓ 15.	Посні челады	53.
✓ 16.	Пом ны дор	55.
✓ 17.	„Гылыд“	56.

III. Лок олём сепалём.

✓ 1.	Кодлы овны öни долыд	60.
✓ 2.	„Аркіреј“ †	67.
✓ 3.	Гажа лун	76.
✓ 4.	Гудрафöм	77.
✓ 5.	Јеретничество	78.
✓ 6.	Пернапас †	79.
✓ 7.	Нёбагы	83.
	8. Поп „мавтчö“	85.
✓ 9.	Кулём лов ловчöдöм	86.
✓ 10.	Поп да Васіліса	87.
✓ 11.	Німкофог, Серапім Саровскöј	89.
✓ 12.	Ен кыскав менö	90.

IV. Роч вылыг лёсöдöмјас

да

Кемі-роч.

✓ 1.	Кöјін да кань	95.
✓ 2.	Вундöм	96.
✓ 3.	Зеленецкая коровушка	97.
✓ 4.	Прантсузскöј кірі-нарі	99.

V. Рочјас.

1.	Суровый край	103.
✓ 2.	Манифест	104.
✓ 3.	Ухоплено	105.
4.	„Ария Демона“	108.
✓ 5.	Приключения гражданина Шок	108.
6.	Ерунда о „лягушках“	112.

Доныс 1 шарт.

(Цена 1 рубль).

Заряд № 100.

Тираж 200 экз.

(Усть-Сысольск). Гипографин. Ком. Издательства.